

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE PSIHLOGIE TRANSPERSONALĂ

– Președinte Prof. univ. dr. Ion Mânzat –

J
P
T

Jurnalul de Psihologie Transpersonală

Nr.3 / 2005

Ψ

ARPT – București 2005

Editor

Asociația Română de Psihologie Transpersonală

Director

Prof.univ.dr.Ion Mânzat
Președinte ARPT

Redactor

Psihosociolog Ionel Mohîrță

Consultanți științifici

Prof.univ.dr.Anca Munteanu
Prof.univ.dr.Mariana Caluschi
Prof.univ.dr.Doru Tompea
Prof.univ.dr.Traian D.Stănciulescu
Conf.univ.dr.Tudora Sima
Lector univ.drd.Maria Tănase Mânzat
Psihosociolog Ionel Mohîrță

Prof.univ.dr.Charles T.Tart - SUA
Prof.univ.dr.Marc Alain Descamps - Franța
Prof.univ.dr.David Lukoff - SUA
Prof.univ.dr.Wilfried Belschner - Germania
Prof.univ.dr.John Dren - Anglia
Prof.univ.dr.Vladimir Maikov - Rusia

Redacția

Tel.250.51.91
Tel.0722285211

Acest număr apare, sub coordonarea științifică
a Prof.univ.dr.Ion Mânzat și a psihosociologului Ionel Mohîrță.

Cuprins

1. EDITORIAL

Transpersonal și magic în iubire

- Prof.univ.dr.Ion Mânzat și

Lector univ.drd.Maria Tănase Mânzat

(5)

2. *Spre o matrice integratoare a Ființei umane*

- Prof.univ.dr.Traian D.Stănciulescu

(11)

3. *Educație transpersonală*

- Ing.Lucien Alfille - Secretar general

al Asociației Franceze a Transpersonalului

(16)

4. *Conștiința primordială-cel mai adânc strat*

al spiritului uman

- Prof.univ.dr.Ion Mânzat

(22)

5. *Lumina și sunetul gândului*

- Psihosociolog Ionel Mohîrță

(26)

6. *Aikido – cale de transcendere*

- Maestru Aikido Răzvan Peristeri

(32)

7. *Căința-înalță conștiință de sine și sacră psihoterapie*

- Nicolae Mera (Univ.Petre Andrei, Iași)

(36)

8. *Sinele adânc și Sinele transcendent*

- Ioniță (Popa) Manuela (Univ.Petre Andrei, Iași)

(42)

9. *Evenimente științifice internaționale*

- Conferința Asociației Europene de Psihologie
Transpersonală – Iubirea - între triumf și patologie,

3-5 sept.2004, Timișoara

- Conferința europeană EUROTAS - 2005,

Moscova, 23-26 iunie 2005

(47)

10. *Noi apariții editoriale*

(51)

– ANUNȚ IMPORTANT –

A.R.P.T. împreună cu Facultatea de Psihologie și Asistență socială a Universității Petre Andrei din Iași și Facultatea de Psihologie, Sociologie și Științe politice a Universității Hyperion din București va organiza în luna noiembrie 2005, la București A II-a CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ DE PSIHLOGIE UMANISTĂ ȘI TRANSPERSONALĂ cu următoarele workshop-uri:

- 1. Psihologie transpersonală și mistică*
- 2. Psihologia personalității și a Sinelui*
- 3. Psihologia conștiinței*
- 4. Psihologia credinței religioase*
- 5. Iubire, intuiție și creativitate*
- 6. Psihoterapie și consiliere*

Mari personalități ale psihologiei și filosofiei românești vor prezenta, în plen, comunicări științifice de excelență. Vor fi lansate cărți recente, cu mare relevanță.

Sunt invitați să participe: cadre universitare, cercetători, terapeuți, educatori, medici, studenți.

În luna septembrie vom oferi detalii și informații de ultimă oră privind condițiile de participare.

Vă așteptăm cu dragoste!

**Președinte al Comitetului de organizare a Conferinței:
Prof.univ.dr.ION MÂNZAT (Tel.ac. 021/2505191)**

Transpersonal și magic în iubire

Prof.univ.dr.Ion Mânzat

Lector univ.drd.Maria Tănase Mânzat

Iubirea ca una dintre cele mai înalte și împlinite trăiri ale omului continuă să fie neglijată, marginalizată sau total ignorată de către psihologii contemporani. În cursurile de psihologie, iubirea nu este decât o emoție sau un sentiment printre altele, care este tratată în fugă, parcă psihologii s-ar teme de aprofundarea acestei teme. Este tratată însă, din ce în ce mai obsedant, sexualitatea și anomaliile sexuale ca și cum omenirea s-ar pregăti pentru o nouă eră apocaliptică, era sexului total.

Întrebările care ne frământă sunt: a) dacă iubirea este sau nu o temă proprie psihologiei transpersonale?; b) dacă putem vorbi, dincolo de iubirea persoanei, de o iubire transpersonală?; c) dacă dincolo de profan există sacru în iubire?; d) dacă se poate vorbi de pătrunderea magicului în iubire?. Vom căuta să răspundem din perspectiva **psihologiei sinergetice**.

Pe scurt, psihologia sinergetică tratează psihismul uman ca pe un complex dinamic a cărui eficiență crește prin sinergizare: toate componentele cooperează sincron, adică „împreună și deodată și unele prin altele, nu unele după altele“. Întregul este mai mult decât suma părților; întregul este o sinteză creatoare și dinamizatoare.

În al doilea rând pentru a răspunde la aceste întrebări ne vom referi la unele din ideile cuprinse în cartea „Psihologia creștină a adâncurilor. Dostoievski contra Freud“ (Ion Mânzat, 1999). Relația dintre iubirea senzuală și iubirea tandră este tratată de S.Freud, în 1912; se demonstrează rolul primei forme în viața psihică, disprețuindu-se vădit a doua formă care ar fi, chipurile, doar o temă pentru scriitorii romantici (nu cunoaștem alte studii despre psihologia tandreței decât cele ale lui H.S.Sullivan).

Debordarea senzualității și tandreței în opera lui Dostoievski conduce la un fel de „clivaj“ (despicare, separație) al personajelor dostoievskiene în două categorii: personaje diabolice și personaje angelice. De exemplu, în comparație cu universul halucinant și fantasmagoric în care se scaldă personajul Svidrigailov din „Crimă și pedeapsă“, iubirea tandră a lui Raskolnikov pentru Sonia reprezintă acel „obiect regăsit“, evocat de psihanalisti, care este și o **regăsire a realului** și a sentimentului că are pământul sub picioare.

Psihanaliștii nu au luat în calcul și un al treilea curent de iubire, definitoriu pentru orizontul dostoievskian, **iubirea hristică**, iubirea dintre om și divinitate, o formă transpersonală de cunoaștere și comunicare. Între om și Dumnezeu se realizează suprema și sacra psihosinergie: comunicarea și conlucrarea lor, „împreună și deodată și unul prin altul“. Omul îl iubește pe Dumnezeu pentru că are divinul lăuntric în Sinele său iar Dumnezeu îl iubește pe om pentru că are omenescul în

străfundul Său. Ilustrarea psihosinerגיעi perfecte dintre Dumnezeu și Om se află în personalitatea lui Iisus Hristos.

La Dostoievski, Sonia Marmeladova, iubita criminalului îndrăgostit, este o expresie a sinerגיעei dintre sfințenie și păcat: Sonia este o ființă paradoxală, ea este „sfânta prostituată“ sau „prostituata mântuitoare“. În acest caz, psihanaliza este total depășită, întrucât ea nu apelează niciodată la explicații de ordin religios. Psihanaliza ateistă al lui S.Freud și psihanaliza „avant la lettre“, psihanaliza ca spovedanie a lui Dostoievski, sunt incompatibile în acest punct.

Noi o considerăm pe Sonia ca un personaj iconic, ca pe un Simbol al mântuirii prin sacrificiu („sacrum facere“). Așa cum Hristos rămâne frumos dincolo de calvarul și suferințele sale, Sonia rămâne „imaculată“, „virgină“ în ciuda prostituării sale. În exilul lui Raskolnikov în Siberia, Sonia va îndeplini funcția de tărâm spiritual, care hrănește și mângâie. În ocnă își dezvăluie Sonia natura sa sofianică și creștină, de „templu care își adună păcătoșii la sân“. Sonia rămâne o rană deschisă în fața căreia Raskolnikov stă în genunchi ca și cum s-ar afla în fața „întregii suferințe omenești“.

Dostoievski este psihologul care face trecerea de la cartezianul „cogito ergo sum“ la hristicul „sufăr deci exist“ și la „iubesc deci exist“. Astfel el trece de la logica minții la logica inimii. Viața omului este, mai ales, suferință și iubire și apoi, rațiune rece. Aceasta este psihologia tragică a subteranei care se exprimă prin formula starețului Zosima din „Frații Karamazov“. „Sunt ca să iubesc“, o formulă care cuprinde în ea esența și rostul vieții: **sunt** iar destinul existenței mele este **să iubesc**. Aceasta este corectura genială pe care o face Dostoievski la rațiunea carteziană.

Unele personaje dostoievskiene iubesc suferința până la pasiune, o iubesc mai mult decât bunăstarea. Parcă în replică cu Versilov (Adolescentul) care pretindea că oamenii NU pot fi iubiți așa cum sunt ei în realitate și „totuși este o datorie să-i iubești“, Zosima este de părere că semenii noștri trebuie să fie iubiți așa cum sunt („iubiți-i așa ticăloși cum sunt“).

Peste o jumătate de secol, în perfectă consonanță cu Dostoievski, metafizicianul român Nae Ionescu va dezvolta teza **cunoașterii prin iubire**: iubirea este o metodă de cunoaștere superioară cunoașterii științifice sau filosofice. Cunoașterea prin iubire este metacunoaștere.

Dacă secolul XX a fost un secol cerebrologic, sub influența neurofiziologiei occidentale și a reflexologiei ruse care au învășit psihologia, în secolul XXI, dacă vrem să clădim o nouă spiritualitate, trebuie să repunem în drepturi INIMA fără a exclude creierul. Filosoful francez Blaise Pascal (între 1654 și 1662) a făcut tulburătoare referiri la rațiunea inimii, superioară rațiunii minții a lui Decartes (1637, Discurs asupra metodei).

Noi credem că rațiunea inimii nu este o negare ci o împlinire a raționalismului. De asemenea noi credem că rațiunea inimii promovează complementaritatea dintre cele două tipuri de iluminări: „iluminarea minții“ (intelența) și „iluminarea inimii“ (iubirea). Rațiunea inimii este calea optimă pentru dobândirea iubirii. Intuim adevărurile primordiale prin intermediul inimii și

numai inimii i se deschide Dumnezeu. Pascal se întâlnește cu olandezul Baruch Spinoza cu care a fost contemporan, care și-a făcut un crez din „Amor Dei intellectualis“ (iubire inteligentă de Dumnezeu).

La Londra, țară monarhică, spuneam că dacă acceptăm creierul ca rege atunci inima este regina. Un regat funcționează optim dacă regele și regina cooperează sinergic. Făceam și o glumă: nu știu însă cine a ascuns regele Angliei!?

Inima este mult mai legată de spirit și de spiritual, deci și de transpersonal, decât este creierul. În religia creștină se afirmă că în inimă este **Împărăția lui Dumnezeu**. Așadar inima este templul divinului lăuntric. Iar în Cabala scrie: „Dumnezeu este inima care menține creația“. Tânărul matematician francez Evariste Galois, care a murit în duel în 1832, spunea despre el însuși „le coeur ches moi s'est revolté contre la tête“.

Rațiunea vorbește prin cuvinte. Inima vorbește în tăcere, prin emoții, sentimente, doruri și intuiții. Filosoful român Lucian Blaga se întreba „Ce este cuvântul?“. El răspundea: „Nimic altceva, decât o rană a tăcerii“.

Împreună cu iubita mea soție, cea mai prețioasă colaboratoare, în muncă și în iubire, am proiectat și am scris o carte unică, intitulată „Psihologia tăcerii“ în care ne referim, mai ales, la mistica tăcerii, la tăcerea creatoare; subtitlul cărții este „Liturgiile silențioase ale Sinelui“. Harul tăcut al isihastului lucrează în inimă. În România un mare duhovnic pe care îl chema Ilie Cleopa a practicat o rugăciune a tăcerii mistice, fără cuvinte și fără imagini, cunoscută ca rugăciune duhovnicească. Prin această rugăciune este trăită cea mai pură iubire, o spiritualizare sacră a inimii omenești. Această rugăciune este cea mai înaltă treaptă a rugăciunii, deasupra rugăciunii inimii. Prin rugăciunea inimii se realizează sinergia dintre minte și inimă, prin rugăciunea duhovnicească se realizează sinergia sacră dintre spiritul omenesc și spiritul divin.

Despre virtuțile transpersonale și universale ale iubirii hristice a făcut interesante referiri românul Nichifor Crainic (1941). Cărarea pe care pășește omul ca să ajungă la starea de sfințenie, de îndumnezeire are în concepția lui Nichifor Crainic trei stadii :

- 1) rugăciunea unirii
- 2) rugăciunea extatică
- 3) nunta duhovnicească

Nunta duhovnicească este o formă de iubire spirituală și sacră, prin care se produce o convertire totală a vieții omenești la viața dumnezeiască. Omul îndumnezeit nu mai simte, nu mai cugetă și nu mai lucrează acum după modelul omenesc, ci după modelul dumnezeiesc. Deci, sinergia spirituală este totală și absolută.

Iubirea, sub orice formă și la orice nivel, dacă este iubire autentică și necondiționată, presupune rezonanța psihică sau spirituală, o formă de psihosinergie. Rezonanța psihică a fost intuită de Ștefan Odobleja în „Psychologie consonantiste“ (1938, Paris) care explica asocierea proceselor psihice prin rezonanță. Ulterior, psihologul care a intuit rezonanța psihică a fost C.G.Jung prin principiul sincronicității.

Doctor Scott Peck în cartea „People of the lie“ (trad.rom. „Psihologia minciunii“) lansează conceptul *metodologia iubirii* ca o metodologie de luptă împotriva răului. Calea iubirii este principala metodă de eliminare a răului. Pentru o iubire care învinge răul este nevoie de o compasiune aproape dumnezeiască.

Un cleric (dr.Charles Robinson,1979) descria astfel compasiunea lui Dumnezeu pentru om punând următoarele cuvinte în gura lui Dumnezeu:

„Te cunosc. Te-am creat. Te-am iubit încă de pe când erai în pântecele mamei. Ai fugit de iubirea Mea dar Eu te iubesc la fel oricât de departe a-i fugi. Eu sunt cel care ți-a dat chiar și puterea de a fugi și nu te voi părăsi niciodată. Eu te accept așa cum ești. Ești iertat. Îți știu toate suferințele. Le-am știut din totdeauna. Mai presus de înțelegerea ta, când tu suferi Eu sufăr...Tu ești frumos deoarece tu însuși, ca persoană unică, reflecti ceva din frumusețea Mea fără sfârșit. Ești frumos pentru că Eu și doar Eu văd frumusețea care ar trebui să devii. Prin puterea transformatoare a iubirii Mele frumusețea ta va căpăta perfecțiune. Pentru aceasta, nici Eu, nici tu nu vom lucra singuri, vom lucra împreună.“

Interesant este că în ultima propoziție ni se dezvăluie secretul: sinergia dintre Dumnezeu și om. „Vom lucra împreună“ înseamnă vom lucra sinergic.

Vindecarea răului poate fi dusă la bun sfârșit doar prin iubire. Iubirea este o metodă benefică în psihoterapie. Este nevoie de un sacrificiu benevol. Cel care vindecă trebuie să permită ca sufletul său să **absoarbă** sacrificial răul, pentru a elibera binele.

Până acum ne-am referit, mai ales, la calitatea sacră a iubirii. În continuare ne vom referi la rosturile magicului alb în iubirea transpersonală:

a) mai întâi, subliniem încă o dată elocvența tăcerii sinergice în iubirea de dincolo de cuvânt: deseori am fost surprins când iubita tresărea spunându-mi „Ce cauți tu în gândul meu ?“. Alteori eu îi făceam aceeași destăinuire. Acesta este un miracol o adevărată magie a iubirii transpersonale;

b) în al doilea rând, vom evoca, pe scurt, magicul în iubire așa cum este prezentat în trei mituri esențiale românești: Mitul Zburătorului, Balada Meșterului Manole și Balada Miorița.

Zburătorul este o figură erotică din mitologia românească, închipuită ca un tânăr brunet și frumos, cu o forță de seducție magică. El vine în zbor noaptea, intrând pe fereastră sau pe horn la fecioare sau văduve chinându-le cu sărutări de foc. Ziua, zburătorii trăiesc în păduri, prin scorburile copacilor. Zburătorul se întrupează din dorul sau din visul de dragoste, în forme fizionomice ale celui dorit. Este o autentică iubire magică, de tip transpersonal. Vindecarea de Zburător se face prin descântece și fumigații cu anumite ierburi.

În Balada **Meșterului Manole** este vorba de rostul sacru al morții creatoare. Manole este un mare meșter, care împreună cu alți constructori trebuie să ridice o mănăstire cum nu a mai fost alta. Dar ce construiau ziua, noaptea se dărâma. Atunci, în vis i s-a comunicat secretul – ca să reziste zidul va trebui să o zidească de vie pe iubita lui soție, Ana, adică să sacrifice ce are mai drag pe lume.

Astfel, balada pornește de la un arhetip: nimic nu poate dura până nu se sacrifică un suflet. „Însuflețirea“ unei clădiri prin sacrificarea unei ființe iubite presupune un **transpersonalism magic** care se referă la trecerea spiritului acelei ființe din corpul său de carne în corpul de piatră al clădirii. Piatra este un simbol al eternității. Piatră și duh, sinergic contopite. Acest mit dacic al „morții creatoare“ a fost acceptat și transfigurat de creștinism. Cea mai creatoare moarte din istorie a fost moartea lui Iisus Hristos, al cărui rost era **salvarea lumii** pe care o iubea nemărginit.

Mircea Eliade observă că ambele mituri conțin în miezul lor o valorizare transcendentă a morții, o valorizare transpersonală spunem noi astăzi. În nici una prezența morții nu este negativă și nu este un sfârșit. Moartea ciobanului din Miorița este o calmă întoarcere „lângă ai săi“ (moșii și strămoșii de dincolo). Moartea Meșterului este creatoare și magică.

În Balada **Miorița** apar trei ciobani: doi uneltesc să-l omoare pe al treilea pentru că avea oi mai multe și mai frumoase. Miorița, o oaie năzdrăvană, îl avertizează pe cioban care se arată senin în fața morții, o seninătate care exista și la strămoșii noștri daci, care au trăit acum 2000 de ani. Pentru ciobanul nostru moartea este o tânără mireasă cu flori în mână și nu o babă învelită în haine negre și cu coasa în mână. Înmormântarea lui și-o închipuie ca pe o nuntă la care participă întreaga natură: munții, brazii, stelele de pe cer. Este o iubire cosmică și transcendentă, după cum observă Mircea Eliade.

În folclorul românesc, dragostea se confundă adesea cu **Dorul**, un sentiment foarte complex: nostalgie, durere, bucurie, amintiri, etc. Dorul este mereu pe drumuri, de la iubit la iubită sau invers, de aceea i se mai spune și „Dorul călătorul“.

În cursul meu de psihologia religiei, ca și în cartea mea „Psihologia credinței religioase. Transconștiința umană“ (1997) coordonată fundamental este sinergia dintre speranță, iubire și credință. Iubirea nu poate fi împlinită decât prin relație sinergică cu credința și speranța. Toate aceste trăiri „împreună și deodată și unele prin altele“ exprimă spiritualitatea omului. Prin această triadă sinergică spiritul uman poate urca din conștiință în **transconștiință**, conștiința transcenderii și cosmizării, conștiința demnă de omul transcendent și de iubirea transpersonală. Sinergia dintre speranță, iubire și credință, sinergia dintre om și Dumnezeu, dintre om și omenire, dintre om și cosmos, dintre subconștient și supraconștient, adică marea sinteză este realizată de Sine, acel miez spiritual din om în care se află „divinul lăuntric“. Noi am asemănat căutarea Sinelui (individuarea la Jung) cu un **pelerinaj** spre centrul Ființei. Sinele este „tronul“ minții și al inimii din palatul adânc al Ființei. Iubirea este poate și dorul de Sine, dorul de centrare și de excentrare care cheamă „divinul lăuntric“.

În încheiere, vrem să subliniem că iubirea este cea mai mare valoare a omului, iubirea dă sensul și suprasensul vieții, iubirea este calea salvării noastre ca ființe spirituale. Dacă aș fi obligat să definesc personalitatea și învățătura lui Iisus Hristos cu un singur cuvânt, acela ar fi IUBIRE. Atunci, poate că nu comit o

blasfemie dacă afirm că **Iubirea este Calea, Adevărul și Viața**. Iubirea este creație și înălțare. **Viața nu poate fi concepută fără iubire.**

Dacă evoc cuvintele cutremurătoare ale Sfântului Augustin, preluată de la Sfântul Pavel: „Te iubesc, deci nu vei muri“, o fac pentru că sunt convins că iubirea este șansa nemuririi noastre. Știu că iubirea va salva lumea.

Comunicare la Conferința Europeană ETPA: *Iubirea – între triumf și patologie* (Timișoara, 4 septembrie 2004)

Spre o matrice integratoare a ființei umane

Prof.univ.dr.Traian D.Stănculescu
(Univ.A.I.I.Cuza-Iași)

Printre interogațiile fundamentale ale omenirii, aceea sfâșietor-strigătoare a lui Blaise Pascal, tulburat de tensiunea civilizației contemporane lui („*Ce himeră mai este și acest om?...*“) și cea a lui Paul Gauguin („*Cine suntem, de unde venim și încotro ne îndreptăm?*“) împăcată de liniștea cosmică a insulei Tahiti, reprezintă un capăt de pod. Abia construindu-l pe acesta avem puțința să trecem mai departe, pas cu pas, peste „apa cea mare“ a vieții și a cunoașterii ei. Scopul articolului de față este tocmai acela al definirii „podului“ în amploarea lui, identificat cu OMUL INTEGRAL însuși.

Pentru o construcție coerentă a unui atare model, metodologia pe care o consider a fi fertilă este aceea a „situației (semiotice) de optimizare“, presupunând cercetarea parametrilor specifici oricărei situații de comunicare / semnificare:

- contextul optimizării: planul de determinare, de acțiune posibilă, respectiv: *în ce context se acționează optimizator?*;

- tipul de determinare definit: domeniul care este supus intervenției optimizatoare, adică: *ce urmează a se optimiza?*;

- categoria intervențiilor posibile: ansamblul disciplinelor și implicit a specialiștilor din domeniul respectiv, în măsură să ofere soluții optimizatoare; sau, cu alte cuvinte: *cine / ce specialist poate optimiza?*;

- posibilitățile de optimizare: precizarea principalelor direcții de acțiune posibile în domeniul de referință, respectiv: *cum / cu ce instrumente urmează a se optimiza?*;

- finalitatea procesului optimizator: stabilirea principalelor efecte urmărite prin actul optimizării / eficienței cu care acțiunea de optimizare s-a soldat; deci: *cu ce scop / finalitate optimizatoare?*

Urmărirea sistematică a acestor parametri la nivelul fiecărui plan determina(n)t al existenței umane reprezintă un demers care se identifică cu însuși proiectul pe care îl supunem atenției în cele ce urmează. De la bun început, câteva trăsături ale acestui proiect trebuie precizate:

- *reprezintă o construcție conceptuală orientativă*, care se poate transforma foarte ușor în măsuri specifice concrete atunci și acolo unde necesitățile o cer; cu alte cuvinte, proiectul *vizează cu precădere principiile de acțiune optimizatoare*, fiind prin excelență un model de tip: *know how & know where*;

- *este predominant orientat către viitor*, iar nu către trecut, în sensul că ele propun ceea ce ar trebui / ar putea să se facă pentru ca optimizarea integrală a ființei umane să devină o realitate;

- nu vizează numai aspecte optimizatoare punctuale, ci propune un ansamblu complex de acțiuni corelate și convergente, vizând fiecare competență a ființei umane în parte și pe toate laolaltă;

- ia în seamă toate componentele structural-funcționale corelate ale ființei umane, în calitate de triadă esențială „trup-suflet-spirit“.

În consens cu toate intuițiile istorice și toate demersurile analitice ale spiritului uman, am putea considera că planurile fundamentale care determină existența ființei umane, pe de o parte, în care ea este esențial inserată (ca parte componentă), pe de altă parte, sunt:

- **planul Divin;**
- **planul Cosmic;**
- **planul Vital¹.**

În funcție de puterea de cunoaștere, de aspirație, de acceptare, etc. a ființei umane se poate acționa cu efecte mai mult sau mai puțin eficiente la nivelul unuia, altuia sau al tuturor planurilor determinante ale existenței umane, intervenindu-se astfel asupra destinului uman însuși².

PLANUL DIVIN

Faptul că ființa umană încorporează prin naștere principiul identității sale cu Creatorul Suprem este o intuiție veche de când lumea. În funcție de modul în care istoria omului s-a derulat, o serie de principii arhetipale armonice – îmbrăcând deopotrivă haina adevărilor eterne, dar și a subiectivității lui „hic et nunc“ – au fost treptat revelate. Pentru creștinii ortodocși, de exemplu, recunoașterea în oameni a unui *Principiu Christic*, sursă a acțiunii și a destinului uman, în ultimă instanță, a devenit un fapt prin liber arbitru asumat.

---

¹ Prin acest plan, definim existența umană propriu-zisă, în „carne și oase“.

² Proiectul de față cuprinde imaginea „omului posibil“, în a cărei determinare se iau în seamă și parametri pe care unii exegeți i-ar putea respinge (cum ar fi implicarea planului divin în existența umană, influențele de tip „magic“ asupra biocâmpurilor specifice existenței umane, etc.). În această posibilă situație, modelul propus nu își pierde câtuși de puțin valabilitatea, întrucât partizanul unui punct de vedere limitator poate face abstracție de acele elemente care vizează aspectele „controversate“ sau neconforme viziunii lui. Aceasta, întrucât modelul propus este astfel construit încât extragerea unei „pietre“ să nu afecteze esențial putința celorlalte elemente constructive de a rămâne valide (de a-și păstra relevanța științifică, de exemplu). Desigur că o atare situație nu poate fi creată când lectorul nu este atât de dogmatic încât să exclame, de pildă: „*Se vorbește și de magie? Atunci, toată cartea este o aiureală*“. Punem de la bun început sub semnul unui „dialog imposibil“ (sau unui „dialog al surzilor“) o atare atitudine, care caracterizează ce este mai dogmatic în spiritul omului modern: incapacitatea de a-și accepta limitele. Căci, există încă o categorie de oameni – ignor cât de reprezentativă este ea încă pentru starea actuală a cunoașterii umane – care o privesc îndelung o girafă întâlnită în drum, dau din cap gânditori și trec mai departe, spunându-și împăcați: „Așa ceva nu există“.

Astfel, se poate considera că: Prin creație, omul a primit pecetea supraconceptuală a divinității, sfințenia, Chipul lui Dumnezeu în Om fiind nu numai un dar, ci și o normă absolută (însă nemanifestată), care îi dă putere de viață și îl ține astfel în afara timpului. Prin Iisus Christos, Omul are din nou germeii vieții perfecte, a modelului. Tocmai acest model al „Christului Lăuntric“ este căutat și activat atunci când, într-o formă sau alta de optimizare (terapeutică), se urmărește reinstaurarea stării de armonie a trupului omenesc cu sufletul și spiritul său (vezi: operele lui Carl Gustav Jung și ale lui Ken Wilber).

Dintr-o perspectivă analitică planul determinării divine presupune trei niveluri de posibilă manifestare:

(1) Nivelul fundamental: omul generic, produs al creației divine. Calitatea esențială a ființei umane, aceea de a fi „chip și asemănare divină“, implică:

- *determinările esențiale* presupuse de actul creației omului din „țărâna pământului“ (substanță - energie) și „duh divin“ (informație - câmp);

- *disciplinele angajate* în cercetarea acestui aspect: convenționale (teologia, etica religioasă, etc.) și neconvenționale (științele esoterice ale spiritului, doctrinele mistice, științele luminii, etc.);

- *posibilitățile de optimizare*: înțelegerea naturii divine a ființei umane și practica / trăirea mistică (de toate tipurile, occidentală sau orientală: de la isihasm la budism, etc.);

- *efecte generate*: Iubirea Absolută, armonia sacră a ființei umane cu Dumnezeu (resacralizarea).

(2) Nivelul individual: omul, entitate singulară. Personalitatea umană, trăsătură determinantă a ființei adamice, ancorează:

- *determinările matriciale divine*, informația esențială care marchează orice naștere și destinul ei, presupuse de existența ciclurilor informaționale (renaștere, destin, karma, etc.);

- *disciplinele implicate*: convenționale (biologia, psihologia, medicina) și neconvenționale (destinologia / mantica: știința determinării destinului uman, de la ursire până la citirea în stele, de la psihologie la medicina corpului astral);

- *optimizarea umană*: prin mijlocirea unor contacte spirituale (ierarhii divine, entități energo-informaționale ierarhizate), prin clarviziune (cunoașterea karmei, profeții, revelații, etc.) prin practici de terapie spirituală (meditații de diferite tipuri, rugăciune, spovedanie, posturi de purificare fizică și spirituală, etc.);

- *finalitatea*: înțelegerea și asumarea destinului (armonia ființei / împăcarea cu sine și cu menirea sa în lume), în condițiile activării benefice a liberului arbitru.

(3) Nivelul social: omul, entitate de grup. Trăsăturile personalității de grup, marcarea destinului istoric al unor etnii, mobilizează:

- *particularitățile psiho-sociale ale fiecărei etnii*, generate de istoria sa spirituală și socială, de rolul jucat în „proiectul“ evoluției divine (vezi simbolismul „poporului ales“, de exemplu);

- *discipline implicate*: convenționale (istoria religiilor, hermeneutica, semiotica, sociologia și psihosociologia, etc.) și neconvenționale (destinologia, astrologia, etc.);

- *optimizarea ființei umane* prin: corelarea istoriei umane (etnice) cu revelațiile religioase (de tip eshatologic), cu profețiile istorice, etc.

- *scopul ultim*: ridicarea comunității umane la rangul comuniunii spirituale, în consens cu principiul rezonanței (iubirii) universale.

În sensul optimizării modului de a fi al omului pe fiecare dintre cele trei paliere, din perspectiva cunoașterii mistico-religioase (prin revelație, prin intuiție simbolică / profetică, etc.) a fost esențial utilizată informația dobândită pe diferite canale de la ierarhiile spirituale superioare, indiferent care ar fi numele simbolic pe care omul l-a asociat acestora în timp (de la îngeri până la arhangheli, de la spiritele dezâncarnate la extraterestri, de la „Arhiva Akashică“ la „câmpurile morfogenetice“, etc.).

Convingerea că aceste „entități“ (câmpuri energo-informaționale) au existență obiectivă (care se vrea justificată tot mai mult cu instrumentele științei moderne) ar putea dezvolta în viitor un orizont de comunicare metapsihică transpersonală ale cărei beneficii nu pot fi încă suficient estimate. Căci, potrivit acestor explicații, pe măsură ce se trece de la rezonanța cu planurile de vibrație foarte înalte la cele cu frecvență apropiată de vibrația umană, posibilitățile de intervenție în viața umană devin tot mai concrete și mai ușor de asumat de către omul însuși. Într-o atare perspectivă, optimul integrator care se dorește atins prin sinergia celor trei paliere este:

ÎNDUMNEZEIREA OMULUI ȘI A COMUNITĂȚII UMANE.

PLANUL COSMIC subordonează trei paliere de posibilă determinare a existenței umane (viziunea științifică asupra acestor determinări se împletește cu una esoterică, insuficient controlată de știința standard):

1. *planul (meta) galactic*: macrocosmosul, rezultat al creației divine și al autogenerării (prin Big-Bang-ul primordial) vizează influența câmpurilor cosmice fundamentale asupra Ființei umane; optimizarea umană presupune ansamblul acțiunilor de integrare a omului (a bioritmurilor și psihoritmurilor specifice lui) în armonia marilor cicluri cosmice;

2. *planul solar* care a fost generat în urma constituirii sistemului solar din care Pământul face parte; viața umană este esențial influențată de exploziile solare, atracția gravitațională și câmpurile planetare, de ciclurile lunare și atracția aferentă lor, de eclipse, comete, etc.; optimizarea existenței umane se realizează prin cunoașterea fenomenelor de ciclicitate cosmică și controlul unor evenimente cum ar fi conceperea și nașterea copiilor prin predeterminarea temperamentului, a parametrilor biopsihici, precogniția evenimentelor cosmice în scopul preîntâmpinării efectelor subiective și obiective;

3. *planul terestru* este caracterizat prin ansamblul trăsăturilor spațial-geografice care influențează viața indivizilor și a grupurilor; optimizarea stării individului uman presupune potențarea resurselor bio-psiho-fizice native cu ajutorul profilaxiei bio-psihe sau al mijloacelor bio-tehnologice, amplificarea resurselor umane prin gimnastică mentală și fizică, adaptarea la radiațiile telurice și la undele de energie prin optimizarea spațiului ambiental, etc.

În sinteză, putem considera că finalitatea optimă, integratoare, la care omul poate aspira pe această cale este *redobândirea demnității de ființă cosmică* (omul cosmic – cf. Lucian Blaga).

PLANUL VITAL implică trei niveluri de manifestare fundamentale (biologic, psihologic, social) și trei niveluri de manifestare interferentă (bio-psihic, psihosocial, bio-social). Toate aceste nivele de interferență se optimizează implicit (indirect) o dată cu optimizarea palierelelor determinante (biologic, psihic, social). Acționând optimizator asupra ontogenezei există premiza ca, în timp, filogeneza însăși să fie modificată. Omul, ca specie, este o ființă personală dar și transpersonală, o ființă biologică dar și o ființă spirituală, este o ființă divin-umană.

TRAIAN D. STĂNCIULESCU (n.1951) este absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu“ (București) și al Facultății de Filosofie-Istorie (Iași), doctor în filosofie (specializarea logică și semiologie). În prezent este profesor titular la Catedra de Logică și Filosofie Semantică a Universității „Al.I.Cuza“ Iași (promotor al cursurilor de semiotică, hermeneutica formelor simbolice, filosofia creației, ș.a.) și cercetător științific principal (CP I) în cadrul Institutului Național de Inventică Iași. Este membru al AISS-AIS (Asociația Internațională pentru Studii Semiotice), al IUAES (Uniunea Internațională pentru Studii Antropologice și Etnologice), membru al Academiei Regale pentru Terapii Complementare din Sri-Lanka și Alma-Ata. A efectuat studii de specializare în Grecia, Finlanda, Italia, a publicat peste 120 de studii în volume și reviste de specialitate din țară și străinătate, a participat la peste 200 de manifestări științifice naționale și internaționale. A semnat 14 cărți în calitate de autor sau coautor, printre care: *O cale a rațiunii către Dumnezeu?* (1990); *Metamorfozele luminii* (în colaborare); *Biofotonica, știință a complexității* (volum 1/ 2001); *Introducere în teoria „laserilor biologici“* (volum 2/ 2001); *Fundamente biofonice ale conștiinței* (volum 3/ 2002); *Terapia prin lumină* (2003); *Signs of light* (2003); *Semiotics of light* (2003).

3.

Educație transpersonală

Ing. Lucien Alfille
- A.F.T. Paris -

Introducere

Acest text tratează despre înțelegerea mecanismelor care susțin rolul tatălui în construcția societății noastre actuale.

El pune accentul pe enorma sa importanță în conformația și constituția indivizilor, pentru o construcție aproape armonioasă a societății noastre.

Acest text se bazează pe o practică experimentală a meseriei de tămăduitor care a durat circa 12 ani. Această practică a fost luminată într-o manieră destul de remarcabilă de o experiență particulară. Este vorba de îngrijirea dată unui copil de vreo 10 ani, pe care o să-l numim Emmanuel.

Această experiență este descrisă mai jos.

Povestea lui Emmanuel

Totul a început la Vichy, în luna iulie, la sfârșitul unui atelier într-un congres. Fusesem îndrumat să semnez că tehnicile predate își găseau originea într-o experiență de vindecător veche de vreo 12 ani. Acestea fuseseră redactate plecând de la această experiență.

O participantă, doamna X, mă interpelează după atelier și îmi spune că l-aș putea ajuta pe nepotul ei, Emmanuel în vârstă de 10 ani, care acum are eczemă, crize de astm și rezultate școlare proaste pe când înainte era un elev strălucit.

I-am spus că nu mai tămăduiesc de mulți ani, dar până la urmă am cedat în fața insistenței mai ales când mi-a spus că fiica ei locuia în provincie. Ținând cont de distanța față de locuința mea, credeam și speram că nu va veni.

Toate acestea se terminau prin sosirea la mine într-o zi de septembrie a doamnei X, însoțită de fiica ei, de Emmanuel și fratele cel mic al acestuia de 3 ani. Moment de prezentare a acestei mici lumi în salonul meu în fața unui suc de fructe și prăjiturile cu scopul de a-l liniști pe Emmanuel pentru a-l putea lua singur în biroul meu.

După un moment, ne regăsim el și eu în biroul meu. După ce am vorbit cu el și i-am dat îngrijirile pentru eczemă și astm, l-am reconduc în salon și i-am cerut mamei sale să binevoiască să vină în biroul meu, ceea ce ea făcu în silă. Avea fața întunecată, știam că nu venise la mine decât la insistența mamei sale.

O dată așezată față în față, i-am spus că observasem la Emmanuel o foarte mare frică, comparabilă cu teroarea și am întrebat-o dacă Emmanuel s-a găsit într-o situație foarte dificilă de genul incendiu, accident de mașină, etc.

Ea se gândește îndelung și îmi spune că nu a fost un astfel de eveniment în viața lui.

Aceasta părea să-mi confirme temerile. I-am spus atunci că Emmanuel nu vorbește de tatăl său.

Ea îmi răspunde că deja îmi spusese în salon că tatăl era militar și că era deseori în deplasări. Nu era acasă decât unul sau două week-end-uri pe lună.

Îi spun că ea trebuie să-l facă pe tată să trăiască lângă copilul lui, de exemplu, când Emmanuel face ceva bun sau rău, ea trebuie să-i spună: când tata se va întoarce, o să-i spun asta sau aia... și așa tatăl există pentru copii.

Fața sa se întunecă și mai mult și știu că nu o voi mai revedea. Mă hotărâsc, să-i spun ce cred fără ocolișuri (ceea ce nu fac niciodată) și intru într-un lung monolog de explicații:

Modelul nostru relațional își are originea într-o legătură foarte strânsă dintre mamă și copil. Noi toți, așa cum suntem, am ieșit din pântecul unei femei, excepție făcând zeii și eroii. Pentru cei din urmă, există întotdeauna o ambiguitate asupra originii lor, pentru că îi găsim adesea în pădure și nu știm cine este mama lor... sunt creșcuți de părinți adoptivi. Servesc comunității prin actele lor eroice și sfârșesc toți în mod tragic.

Fără să intru în detaliile legăturilor de atașament puse la început în evidență și experimentate de Konrad Lorenz asupra animalelor, mă gândesc că nici o societate umană nu este capabilă să se organizeze plecând de la gestiunea acestor legături atât de puternice, care își au originea în modelul „te iubesc, deci te mănânc“ adică te încorporez.

Putem fi șocați să luăm cunoștință de baza noastră de canibali. Totuși aceasta există și urmele acestor componenți care pot fi observați la toți tații și mamele, care, atunci când își îmbăiază copilul au poftă să muște din fesele lor dolofane sau le spun: o să te mănânc, înfundându-și fața în stomăcelul bebelușului.

Cine nu își amintește că, acum vreo zece ani la Paris, un student japonez și-a ucis prietena, a tranșat-o și a pus-o în congelator pentru a o mânca... o iubea, am putea spune la nivel bazal, adică la nivelul devorării, și presimțim toți în această caricatură nebună, dificultățile de organizare a relațiilor sociale, interindividuale și de grup, la acest nivel.

Pentru a-i explica aceasta, m-am folosit de imaginile mele de inginer electrician vorbindu-i de gestionarea energiei. Mă refer la energiile cunoscute în prezent. Există în natură cantități enorme de energie complet inutilizabile de noi din cauza enormei lor puteri care nu pot fi stăpânite de către ingineri. Aceste energii nu pot fi decât distructive... de exemplu un trăznet (de câteva milioane de volți și sute de mii de amperi pe microsecunde) nu poate decât distruge. Dacă această energie ar fi folosită, am putea lumina cu ea un oraș timp de câteva ore. O erupție vulcanică cu enormele ei volume de lavă incandescentă conține suficientă cantitate de abur cât să facă să funcționeze lung timp turbo-alternatorii. Dar ea este inutilizabilă pentru că distruge totul în calea sa... ajunge chiar pentru un cutremur pe pământ.

Tot ceea ce știm să facem, sunt operații pe care le putem controla și pe care le voi numi artificiale; Pe cursul unei ape noi ridicăm un baraj și apa acumulată în spatele acestui baraj va fi trimisă la comanda noastră spre turbine hidraulice pentru a produce electricitate.

La fel, putem să ardem mai mult sau mai puțin carbon sau petrol într-o centrală termică pentru a produce vapori de apă și pentru a face să se rotească turbo-alternatorii. În acel context, noi controlăm mișcările energetice.

La fel este și în organizarea socială. Putem să ne jucăm artificial în legăturile fuzionale puternice nemanipulabile între mamă și copil, inserând un străin care va fi tatăl lui. Rolul acestui străin va consta în a țese cu copilul legături noi, suficient de distanți de legăturile originale pentru că s-a spus că noi toți am ieșit din pântecul unei mame și deci preformați pe această bază.

Această nouă legătură artificială va crea noi legi relaționale, suficient de distanțate de forțele constitutive de bază, deci mai manipulabile și la îndemâna organizațiilor de societăți aproape funcționale. Va lua naștere astfel crearea sentimentelor mai „pasteurizate“ cum ar fi sentimentul fraternal, tandrețea, etc, toate sentimentele utilizabile pentru a stabili o rețea de legături interpersonale în societatea noastră.

Jocul rolului, aș spune mai degrabă a funcției de tată, implică, ca și condiție necesară, recunoașterea copilului de către tată, dar aceasta nu este o condiție suficientă. Trebuie de asemenea ca copilul să-l recunoască drept tată pe acest străin (că e sau nu biologic tatăl) și acolo intervine în mod nevralgic rolul mamei.

Trebuie ca mama să-l recunoască pe acest om ca pe „bărbatul ei“ pentru ca copilul să-l recunoască pe acest bărbat străin ca fiind tatăl lui.

Nu întotdeauna este cazul.

În plus, în cadrul acestor schimburi mai lejere, tatăl va transmite și impune copilului legea sistemului social în care este inserat, la fel ca și funcția temporală al cărei reprezentant este. Din contră, legile transmise de mamă se situează la un nivel mai profund, ancorate în funcționarea psihologică a individului, și prin aceasta greu modulabile. Funcția spațială este reprezentată de mamă.

De altfel, copilul are nevoie de cuplul bărbat-femeie pentru a-și administra poziția existențială. Cine nu își amintește de copilașii care manevrează genial între tată și mamă, și care dorind ceva ca dulceața de exemplu, se duc la tata sau la mama spunându-i că celălalt partener îi dăduse permisiunea....

Aceasta este poziția terță cu marja sa de joc, permițând să se poziționeze și să acționeze în funcție de necesitățile lui...

Din contră, copilul în față cu mama singură (marea mamă zeită) umplând a doua funcție potențială, este strivit de această forță care nu-i lasă nici un câmp de manevrare pentru a încerca să întindă legătura fuzională...

În sfârșit, pentru a reveni la sentimentul de tandrețe, din experiența mea, tatăl este cel care i-o transmite copilului. El este cel care, răspunzând primelor cuvinte și gesturi de dragoste care îi sunt manifestate de copil, îl va autoriza să-și manifesteze când va fi mai mare, sentimentele lui de tandrețe.

Nerăspunsul tatălui la solicitarea copilului va antrena blocajul expresiei ordinare a sentimentelor la adult. Îmi amintesc de o frază auzită într-un cuplu care ilustrează perfect spusele mele „*Îți sângerează buzele dacă îmi spui un cuvânt draguț ?*“

Într-adevăr, sistemul educativ al vremii nu autoriza tatăl să-și manifesteze sentimentele și copilul devenit adult era în incapacitatea de a formula clasicele și obișnuitele cuvinte „drăguțe“ pe care orice bărbat sau femeie le așteaptă de la partenerul iubit, ceea ce nu înseamnă cumva că sentimentele corespondente nu existau.

Pot să corectez ușor atitudinea mea distinctă de polarizare asupra tatălui de sentimentul de tandrețe. Mama poate și ea să ajungă la acest rezultat destinând ea însăși acest puternic liant fuzional cu copilul. După părerea mea, aceasta nu se poate obține decât cu prețul unei serioase evoluții spirituale după un mare efort și o importantă muncă analitică. Trebuie să accepte în profunzimea ei că acest copil nu este bunul ei ci că îi este încredințat în pielea și apoi în mâinile sale în depozit temporar de către viață...

Experiența mea de vindecător mi-a arătat destul de des la pacienți, femei puternice în competiție cu bărbatul, care aleg deseori bărbați rămași copii, care au dispreț față de bărbat și care nu așteaptă de la el decât fabricarea de copii și să aducă acasă „dolari“ (în acea epocă nu exista procreare asistată). Aceste femei care ar fi avut nevoie de un bărbat puternic, de tip „macho“ erau în incapacitatea de a-l suporta, și puteam să întâlnesc în practica mea (deseori la țară deoarece sentimentele erau mai puțin învelite de necesarul lăcuit de sociabilitatea citadină) familii structurate în matriarhat cu bunica, fiice, nepoate pe același model. Îi adaug această constatare: sistemul putea să funcționeze pentru că la fiecare generație era un element (fată sau băiat) care era în depresie și care astfel plătea pentru echilibrul celorlalți.

Printre numeroasele tinere paciente primite, am putut observa tendința actuală la tinerele femei care doresc să aibă un copil dar care nu vor să se încurce cu un „om cumsecade“...

– Știți, i-am spus, aceste relații mamă-copil și în particular mamă-băiat se termină aproape întotdeauna rău și ușa spitalului psihiatric nu este departe... Am putut remarca mai ales la țară aceste unice cupluri de mame de 60-70 de ani cu fiii lor de vreo 50 de ani care se urăsc și care totuși rămân împreună... Fiul este în incapacitatea de a rupe legătura care îl unește de mamă, incapabil să găsească o altă femeie, pur și simplu chiar să o vadă, atât este de plin de mama lui. La el nu mai este loc pentru o altă femeie. În acest caz, tatăl este fie plecat, fie mort, dar oricum negat. Băutura este singura lor soluție și asta nu face decât să accentueze violența.

După aceste lungi explicații exprimate fără prea multe perifrize, mama rămasă tot timpul împietrită în mutismul ei cu fața tot întunecată, am încheiat ședința considerând că, după puterile mele, făcusem tot ce puteam pentru Emmanuel.

Îi cer să mă plătească (ceea ce nu fac niciodată). Ea se execută în silă. Mă ridic pentru a-i deschide ușa. Când aveam mâna pe mânerul ușii o aud spunând în spatele meu:

– O să vă spun ceva ce nu am spus nimănui, nici măcar mamei mele...

Mă opresc și mă întorc gândindu-mă: - asta e, am noroc - și o fac imediat să se așeze.

Ea îmi spune cu vocea gătită de emoție:

– Știți, Emmanuel s-a născut foarte târziu și a trebuit să provocăm contracțiile cu o injecție (această femeie era infirmieră).

– Când îl aveam pe Emmanuel în pântec, eram completă, nu aveam nevoie de nimeni...

Îi răspund:

– Știți, doamnă, pentru dezvoltarea armonioasă a lui Emmanuel va trebui să coborâți din paradisul dumneavoastră...

Într-adevăr, singura modalitate pentru Emmanuel de a-i spune mamei sale că are nevoie de o mai mare distanță față de ea, că are nevoie de mai mult oxigen pentru a crește și că tatăl lui este acolo pentru a juca acest rol, a fost de a face astm, eczemă și de a învăța prost.

Ea nu era convinsă și mi-a spus:

– totuși fratele lui vorbește de tatăl lui.

I-am răspuns:

– Doamnă, nu aveți nevoie de două falusuri pentru a fi completă, și în acest fel, Emmanuel își protejează fratele...

Ne-am despărțit și știam că nu o voi mai revedea niciodată. Auzise ea mesajul meu? Mă cam îndoiam.

Anul următor spre sfârșitul lui ianuarie, am primit o scrisoare din provincie conținând o carte poștală de la această femeie. După urările de bine pentru noul an, îmi scria că Emmanuel se simțea mult mai bine... și ea termina cartea poștală cu această frază: „Iar cu privire la ceea ce am vorbit, asta m-a făcut mult să reflectez“.

Reflecții asupra poveștii lui Emmanuel

Încrederea acestei femei m-a determinat la numeroase reflecții asupra relației bărbat-femeie.

Mi-am amintit de colega mea N... de pe când eram tânăr inginer și aveam după eliberare primele promoții de tinere femei inginer în ateliere și laboratoare.

Eram foarte apropiați în acest laborator de căutare și legasem o solidă prietenie. Apoi ea s-a căsătorit și câțiva ani mai târziu era însărcinată și a plecat câteva luni pentru a naște.

La întoarcerea ei, cu curiozitatea mea nestăvilă, am întreb-o ce s-a întâmplat și ea mi-a povestit detaliat nașterea, sentimentul de putere, de plenitudine extraordinară pe care le trăise.

Se vedea, e adevărat, că e ceva autentic și am încercat un sentiment de invidie spunându-i: – Ai noroc, ai făcut dragoste cu soțul tău (folosisem un cuvânt

mai trivial) ceea ce nu trebuie să fi fost dezagreabil și apoi, cu mari eforturi, faci cea mai frumoasă creație care poate exista pe lume, un copil cu tot potențialul din lume...

Pe când noi bărbații, trudem din greu pentru a înțelege fenomenele, a inventa și a crea un material sau un procedeu nou. Pot să spun că avem un sentiment care trebuie să fie un surogat al tău, care durează o fracțiune de secundă, când după luni și luni de muncă în sensul original al cuvântului (instrument de tortură), de obnubilare și de obsesii în gândire, soluția apare până la urmă.

Chiar nu e drept; În plus voi aveți siguranța existenței pentru că viața se transportă prin voi, în mod vizibil, palpabil, indiscutabil în timp ce noi suntem obligați să inventăm și să construim lumea înconjurătoare materială, pentru a avea sentimentul că existăm.

Acest surprinzător sentiment de invidie descoperit la mine, de care nu aș fi fost conștient niciodată ținând cont de educația primită, m-a condus la a mă gândi și examina toate aceste ritualuri diverse care dovedesc acest noroc: ritual al gestației, ritualurile nașterii la anumiți homosexuali masculini, etc., chiar în anumite religii monoteiste, rugăciunile pe care copilul nu le poate face pe mormântul tatălui său, întrucât paternitatea nu este niciodată sigură...

Mi-am amintit de asemenea de epoca începutului mișcărilor de eliberare a femeii și de manifestele violente pe care le citeam în revistele din Statele Unite. Unele dintre aceste femei în revolta lor cereau, un salariu pentru producerea și creșterea copiilor“. Aceasta în ciuda aspectului excesiv și caricatural (cu amintirea comediei lui Aristofan „Lysistrata“) mă făcuse să realizez puterea aproape leonină a ginte feminine, care putea să oprească mașina socială dacă femeile doreau aceasta. Nici o organizație a societății, chiar guvernamentale nu putea echilibra și rezista acestei puteri....

Concluzie

Un eveniment aparent banal și anodin, povestea lui Emmanuel, a făcut să mi se prezinte sub o nouă lumină rolul tatălui în crearea de legături de interacțiune cu copilul, suficient de îndepărtate de legăturile fuzionale constitutive de bază. Aceste legături „artificiale“ în mod special apte sociabilizării indivizilor prin calitatea de „ușurință“ a nivelului lor energetic, autorizează relații interpersonale care pot fi administrate cât mai bine de către organizațiile noastre sociale. Această legătură prin nivelul său energetic sublimat, asigură confortul interdicției incestului și canibalismului, baze ale durabilității societăților umane.

Povestea lui Emmanuel pune mai mult în evidență în mod flagrant în legătura mamă-copil, extraordinarele caracteristici de desăvârșire și autonomie în această fuziune / simbioză, al cărei singur tată, bărbat acceptat și recunoscut în rolul său de către mamă poate destinde această legătură, care altfel ar fi sufocantă și umilitoare pentru dezvoltarea armonioasă a copilului, deci a adultului care va deveni. Apare de asemenea un sentiment arhaic destul de surprinzător pentru autor, în relația bărbați-femei.

Conștiința Primordială – cel mai adânc strat al spiritului uman

Prof.univ.dr.Ion Mânzat

Există oare în subconștientul sau supraconștientul omului modern nostalgia omului primordial?

Psihologii zilelor noastre rareori realizează că mentalul omului contemporan conține în el vestigii ale spiritului arhaic-primordial care este transfigurat dar nu alungat, îngropat dar nu pierdut, chiar dacă omul nu are conștiința unui fir de continuitate între arhaic și modern. Într-un studiu intitulat „Arhaic și modern în simbolistica sacrului“, din 1998, arătăm că *există un strat de înțelepciune primordială* înăbușit de viața cotidiană modernă, de acumulările de bunuri și putere. Dar ritmul ceasului veșnic al plâsmuirii cosmice neîntrerupte nu poate fi redus total la tăcere. Din când în când el se face auzit în vis, în religie, în magie, în mistică, în revelație, în basmele arhaice anonime. Sergiu Al.George credea: „Încercarea de a gândi noul cu ajutorul vechiului are rădăcini adânci și complexe“.

În cartea „Conștiința multidimensională. O perspectivă psihosinergetică“ (I.Mânzat și O.Brazdău, p.382) consemnam trei atribute ale mentalului arhaic, ale conștiinței primordiale care nu ar trebui să fie disprețuite ci, dimpotrivă, ar trebui valorizate, asimilate și acomodate de către mentalul modern:

1. Prin ceea ce întreprindea și gândea omul primordial era animat de viața participării la Real, de voința de a se centra în inima realității. El era chinuit de setea de a trăi și experimenta întregul, de a se întoarce la *timpul primordial* când unitatea realului a fost despăcată în multiple ipostaze prin actul Creației.

2. O trăsătură definitorie a conștiinței omului primordial rezidă în nevoia lui de a repeta periodic *cosmogonia* și *spiritogonia* cu care face pereche și de a omologa experiența materială și spirituală cu elemente și momente ale vieții cosmice (cosmosul este un organism viu și ca tot ce este viu este și spiritual, nu doar material); în „illo tempore“ omul se percepea și se concepea ca fiind un microcosmos care semăna izbitor cu macrocosmosul. El face parte din creația Zeilor, regăsește în Sinele său ascuns sacrul și profanul contopite, recunoaște sacralitatea în Cosmos privit ca organism viu și etern. Omul avea corespondențe cu *Totul*, existențial și ideal totodată (M.Eliade: „omul primordial se valorifică pe sine în termeni cosmici, adică se recunoștea ca atare om, în măsura în care își identifica funcțiile în cosmos“).

3. Omul primordial trăia într-o lume „deschisă“ și corelativ, viața și spiritul său erau „deschise“ lumii: visele, riturile, revelațiile sunt forme de comunicare între om și suprauman.

M.Eliade arăta că melancolia și nostalgia pe care o provoacă intuiția omului de spirit modern că și-ar fi pierdut corespondențele cu cosmosul declanșează un apel anamnezic (á la Platon): să-ți aduci aminte că era o vreme când fiecărui „moment“ din viața omului îi „răspundea“ un eveniment cosmic, când orice făcea avea o altă „greutate“, răspundea parcă în alte universuri. Acesta este un apel nostalgic (VI. Jankélévitch) dar și regenerator, prin recuperare fie și numai în plan oniric, imaginar, poetic-anamnezic.

Spiritul omului, de la începuturile sale primordiale și până în actualitate poate fi reprezentat ca fiind alcătuit din mai multe STRATURI ARHEOLOGICE COMUNICANTE, ceea ce îndreptățește să ne referim, împreună cu Patrick Drouot (1998) la o posibilă ARHEOLOGIE PSIHICĂ și la o psihologie arheologică.

Cercetarea stărilor de conștiință șamanică din perspectiva psihologiei transpersonale (realizate de savanți ca Mario Mercier, Ake Hultkrantz, Roger Walsh, P.Drouot, ș.a.) ne-a sugerat ipoteza conform căreia a existat la începutul începuturilor o conștiință primordială, o generatrice (matrice generatoare), preistorică și preculturală, care s-a dezvoltat sub forma tuturor stărilor de conștiință ulterioare, culturale și istorice. Această conștiință primordială este cel mai adânc strat al spiritului uman care conține *primordiile*, mai adânc decât inconștientul colectiv jungian care conține *arhetipurile*. Iată câteva exemple de primordii: nașterea, viața și moartea, iubirea și ura, apa și focul, Pământul și Cerul, Bărbatul și Femeia, Dorința (prima sămânță a gândului), Bucuria și Tristetea, Plăcerea și Suferința, Dorul, Văzduhul, Lumina și Întunericul, Grota, Vânatul, Soarele și Luna, Ziua și Noaptea, Timpul, Oul, etc.

Conștiința șamanică este astăzi dovada și urma lăsată în spiritul omului de către conștiința primordială și primordiile sale.

Dacă conceptul primordial vine de la latinescul *primordium* (început, origine, debut) înseamnă că el este temeiul prin care cele posibile se confundă și se produce trecerea de la latent la manifest.

Iată câteva ipostaze ale primordialului:

- *un timp primordial*, timpul în care evenimentul a apărut prima oară;
- *un loc primordial*, de exemplu movila pe care s-au așezat zeii egipteni ca să creeze zei și elemente;
- *o unitate primordială* – ceea ce există în illo tempore, înainte de creație;
- *un om primordial* (anthropos primordial, omul din Eden, androgin, puternic, unit cu Dumnezeu);
- *o stare primordială*, cea a Edenului sau cea a Haosului.

Mircea Eliade se referă la miturile și tradițiile sacre ale tribului, la relațiile mistice dintre trib și ființele supranaturale așa cum au fost stabilite la începutul Timpului.

Experimentând din interior stările de conștiință șamanică, fizicianul P.Drouot declară: „Am cunoscut forme de dilatare a conștiinței descrise de toate tradițiile spirituale, călătorie într-o viață anterioară, proiectarea conștiinței în afara trupului uman și incursiunea în lumi subtile“. Savanții contemporani au început să studieze cu seriozitate și speranță „Starea de conștiință șamanică (SCȘ)“.

Ritmurile complexe și seducătoare ale muzicii șamanice (folosite în exercițiile de respirație holotropică) imită procesele continue din natură și celebrează globalitatea universului. Toba este tunet, flautul este vântul care purifică și dă viață inimii, uruitoarea e lumina care pătrunde în inimă și încarcă ființa de energie. Ritmurile muzicale, rugăciunile și zgomotele din natură provoacă ceea ce Michael Harner a numit „stare de conștiință șamanică“.

SCȘ îi permite vindecătorului să fie stăpânul timpului – acel timp universal de dinaintea Izgonirii din Paradis – și stăpân al imaginarului. Este starea de conștiință în care pătrunde șamanul care operează un ritual activ al resurselor mentale la care noi nu mai avem acces din cauza dependenței noastre de gândirea rațională. După Charles Tart SCȘ este o stare de modificare a conștiinței slabe: creierul lucrează în ritm alfa.

În planul realității obișnuite, informația se propagă prin intermediul simțurilor, timpul se scurge într-o singură direcție și spațiul este o barieră a schimbului de informații. În realitatea șamanică, dimpotrivă timpul nu există, există doar obiectele ca părți ale unui tot unitar; nici timpul și nici spațiul nu împiedică informațiile să circule. Fizicianul american Fred Alan Wolf propune șapte ipoteze referitoare la ceea ce el numește fizica șamanică sau chiar cuantica șamanică. Legătura dintre aceste ipoteze este conexiunea dintre fizica cuantică și conștiința șamanică.

Conștiința șamanică se concentrează asupra reunificării ființei și universului în forma sa vizibilă și invizibilă prin renașterea conștiinței primordiale unificatoare și a primordiilor sale.

René Guénon demonstra că doctrina sacră este nucleul Tradiției Primordiale de origine supraumană și care s-a manifestat, în istorie, în diferite tradiții particulare: Tradiția Atlantă și Tradiția Hyperboreeană. V.Lovinescu decriptează tâlcul primordial al basmelor lui Ion Creangă: „Povestea porcului“ și „Harap Alb“; cele două basme reprezintă raporturile dintre Tradiția Hyperboreeană și Tradiția Atlantă. Dacia este considerată tărâmul Tradiției Hyperboreene (acest tărâm / celălalt tărâm). V.Lovinescu presupunea că cele trei nurori ale soacrei ar corespunde celor trei IELE (Margalina, Rujalina și Savatina) din folclorul arhaic românesc. Ielele sunt personificarea celor trei june indiene, adică a celor trei calități primordiale ale sufletului omenesc.

Magicienii din timpurile primordiale adunându-se în cerc își unesc fluidele și dezvoltă forțe oculte (la Eurotas - cercul). Poate că hora românească își are rădăcina într-un vechi dans ritual cu proprietăți magice. Cuvântul HORA conține două foneme: *ho* sugerează sus, înălțare și *ra* este vechea denumire a Soarelui. Deci, la origine *hora* ar fi putut indica înălțarea Soarelui pe Cer (În iunie 2003 la Sinaia Conferința Eurotas s-a încheiat cu hora dacică).

H.Sanielevici (1931) demonstra că balada Miorița (B.M.) își are rădăcinile în cultul autohton a lui ZALMOXIS. Mulți specialiști consideră BM – mitul primordial, astral al neamului românesc, mitul Păstorului Zalmoxis. BM ascunde germeii unei psihologii transpersonale românești. Se pare că primordiile din conștiința primordială sunt mai vii la români decât la alte seminții. Folclorul

religios al românilor își are rădăcinile într-un tărâm arhaic de valori spirituale care precede apariția marilor civilizații ale Orientului și Mediteranei.

Conștiința șamanică este o punte între realitatea obișnuită și planurile transpersonale. La un moment dat a apărut o dezuniune Om-Cosmos care a dus la o traumă colectivă. Păstrăm în adâncul conștiinței noastre, amintirea unei traume colective provocată de o catastrofă primordială care a dus la sciziunea dintre percepțiile fizice și cele spirituale, metafizice.

În timpul călătoriei șamanice spiritul și cosmosul se reunesc: există o conștiință cosmică (a)conștiința omului referitoare la cosmos; b)conștiința cosmosului ca atare).

Astăzi, tradiția șamanică reînfloarește. Tot mai mulți savanți explorează stările de conștiință șamanică pentru a culege înțelepciunea acelei „lumi ascunse în spatele lumii“.

Conștiința primordială care conține primordiile ne poate conduce către cunoașterea originilor existențiale și spirituale, ne poate ajuta să refacem alianța cu cosmosul de care ne-am rupt, ne poate convinge de realitatea conștiinței unice (aceeași pentru om și pentru cosmos), unice dar multidimensionale.

Psihologia transpersonală este orientarea care pătrunzând în zarea misterioasă a primordiilor îl poate conduce pe om spre realizarea celui mai îndrăzneț și cel mai frumos vis - „tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte“. Studiind astăzi, în mileniul III, conștiința primordială nu înfăptuim oare ceea ce Friedrich Nietzsche numea O ÎNTOARCERE A ETERNEI REÎNTOARCERI ?

Marile religii ale lumii și tradițiile primordiale vorbesc de lupta sau de întâlnirea omului cu propriul său înger. Întâlnirea cu dublul, cu protectorul divin, cu îngerul este sursa iluminării. Există un moment în viață când nu mai poți refuza Chemarea (sunt cunoscute revelațiile mistice ale germanului Jakob Böhme și ale francezului Blaise Pascal). A accepta Chemarea primordială este mult mai puțin dureros decât a rămâne în grup, în cotidian și a-ți acoperi fața. După Joseph Campbell (The Hero's Journey, New York, 1970) omul are două corpuri: unul compus din elemente fizice terestre, altul din *pulberi de stele*. A accepta chemarea primordiilor înseamnă să locuiești din nou în „trupul tău de stea“.

Lumina și sunetul gândului

Psihosociolog Ionel Mohîrță

Stau noaptea și mă gândesc. De obicei. Este ciudat cum în lumina gândului cuvintele se izbesc, verbele târâie substantivele în colțul conștiinței, ferestre, ochi în ochiul luminii, pereți, absurde urechi ale timpului. În tâmpla celulei gândul roade zdrențuind cunoștințele în brațele crucii. Tăcerea cuvintelor nerostite fac ca inima să pompeze cuvinte sedimentate în timp. Din trupul strivit de adevăr și fantomă schimb cuvintele și îmi înnebunesc mâinile ce scriu. Este o trecere peste timp care mi-a asistat nașterea lăsând celorlalți iluziile și graba de a îmbătrâni. La ceasul speranței când ecoul culege ploaie de stele aud totuși scârțâitul pașilor timpului.

–De ce mă superi Timpule? Mă aud vorbind. Trebuie permanent să mă uit la ceas. De ce? Clipa mea este alta decât a ta. Totdeauna când vreau să rămân tu mă faci să plec, iar când vreau să plec tu mă faci să rămân. Nu e corect! Când vreau să evadez îmi crezi evenimente care mă fac să aflu de tine iar când vreau să meditez mă păcălești! S-ar putea ca într-o zi să ți-o plătesc! Sunt câteva vorbe care nu ți le-am spus până acum: lumină, sunet, apă. Cred că le știi, dar nu prea le acorzi atenție. Deocamdată ai pus stăpânire numai pe rațional dar mai ai până să câștigi intuiția!

Un corb îmi croncăne prezența pașilor fără busolă și întorc o filă cu riduri. Simt în furtuna visului cuvântul curcubeului care creează imagini. În oglinzile sufletului, am ajuns, în sfârșit să văd și să aud altfel!

Acum câțiva ani, din dorința de a afla misterul existenței mele am început o călătorie prin universul gândirii, în zone tot mai profunde ale sufletului unde porțile se lasă cu greu descuiate. Am pornit la drum, pregătit pentru o mare aventură, aceea a autocunoașterii, singura prin care putem trece o graniță subtilă a înțelegerii. Câteodată, granițele alunecă sau se întrepătrund și atunci e suficient să te afli acolo în clipa aceea. Permițându-i sufletului să se exprime am ascultat nu de puține ori cântecul său ce răsună puternic, limpede și minunat.

Pentru a cunoaște misterioasa simfonie a vieții a trebuit să învăț a privi lumea în alt mod...

În ultimii ani a devenit evidentă necesitatea unei științe complexe care să studieze realitatea profundă din universul biologic, care este mai cuprinzător decât universul strict fizic, deoarece cuprinde și viul. Omul – tăcerea substantivului biped stigmatizat de verbul neuron încearcă mai întâi să asfalteze Calea Lactee și apoi să descifreze labirintul sufletului.

În opinia mea prima mare revoluție în cunoașterea umană a avut loc în 1953 când savanții J.Watson, F.Crick și M.Wilkins au descoperit structura macromoleculară a ADN. A doua mare revoluție în cunoaștere va avea loc în mod

sigur în momentul în care se va descoperi legătura dintre cărămida fundamentală a vieții și fenomenele mentale.

Știința stabilește deja date precise privitoare la timp, spațiu, creație, originea ADN-ului și existența altor dimensiuni decât cele cunoscute. La hotarul dintre mileniul II și mileniul III, lumea științifică glorifică pe cel ce și-a înțeles destinul genetic – omul –, descifrându-și singur zestrea ereditară, ceea ce nu o mai poate realiza din câte cunoaștem nici o altă ființă.

O nouă și infinită realitate, de un nivel superior, începe să se strecoare luminos printre fisurile concepțiilor rigide și limitate despre cunoaștere.

Intenția mea a fost și este de a pregăti patul germinativ pentru această nouă revoluție a cunoașterii. Recent, dând curs multiplexelor interogații interioare, am proiectat și elaborat o nouă teorie în acest sens, numită *Teoria pulsațiilor conștiente sonoluminiscente* publicată în cartea „*Calea sufletului. O incursiune în realitatea profundă*” (2005) unde am arătat legătura strânsă dintre ADN și fenomenele mentale. În căutarea originii gândurilor noastre, a substratului fizic al câmpului psihic se naște firesc întrebarea în ce stare de agregare a materiei corpului uman iau naștere fenomenele mentale? Din ce este formată structura gândului?

Am observat că răspunsurile apar atunci când avem posibilitatea transferului unor principii din fizică în psihologie. Acomodarea principiilor fizicii cuantice la specificul funcționării și organizării psihismului uman duce la constituirea unor metode de investigare mai detaliate a acestuia. Consider necesar un astfel de demers deoarece cea mai avansată descriere a realității profunde a fost elaborată de fizica cuantică, iar subtilitatea universului psihic pare a fi prezentată mai fidel la acest nivel.

În ultimii ani un număr mare de cercetători au încercat să înțeleagă fenomenele psihice în termenii proceselor de autoorganizare care au loc în complexa lume cuantică umană. Astfel s-a considerat că stadiul cuantic este bazat pe informații active care reglează structura internă spațio-temporală a acestuia. Stadiile cuantice din materia vie sunt sisteme cuantice coerente.

O serie de experimente au demonstrat că în stadiul cuantic coerent al ființei umane are loc o activitate internă foarte subtilă responsabilă de autoorganizare. Dar ce fel de autoorganizare poate avea mintea? La ce nivel putem găsi structurile informaționale caracteristice stadiului cuantic coerent?

Sistemul psihic uman reprezintă un sistem complex și dinamic a cărui autoorganizare este dată de interacțiunile nonlineare dintre lumină, solitoni, sunet și radiația gravitațională; toate acestea sunt componente care se transformă continuu co-operând sinergic în cadrul sistemului. Mecanismul îl reprezintă rezonanța.

Urmând argumentele fizicii moderne, totul în lume este supus rezonanței. Aceasta se manifestă la nivelul „celor trei materii” – biologică, fizică, psihică –, contribuind la organizarea și devenirea structurilor ierarhizate ale lumii. Mecanismele gândului angajează și ele resursele logicii rezonanței (Șt. Odoleja).

În teoria mea am încercat să scot în evidență rolul luminii și al sunetului în apariția fenomenelor mentale, în misteriosul parteneriat inconștient-conștient printr-un nou model cred eu demn de a fi luat în seamă. Lumina este una din cele

mai frumoase taine pe care le trăim de-a lungul existenței noastre. Misterele ei ne fascinează mereu, iar dezlegarea lor ne fac să înțelegem ce este în realitate viața.

Ca principiu fundamental al creației, ea dă grație și adevăr visului neliniștit al vieții. Cuprinsă în alfabetul măreț al Naturii, ea vine în ajutorul tuturor ființelor vii, dând sens etern realității. Conform Bibliei, primele cuvinte ale lui Dumnezeu au fost „Să fie lumină!“ Realizând imaginile tridimensionale în „ochiul“ minții și având structură duală – în calitate de corpuscul-undă, pe de o parte, angajând o componentă electrică și una magnetică, pe de altă parte, – lumina reprezintă o „materie primă“ ideală pe care creierul o transformă în semne (Stănciulescu, 1996).

Avem la ora actuală destule date științifice certe referitoare la natura informațională a luminii și a sunetului. De asemenea influența magnetică și gravitațională asupra acestor două forțe pare să joace un rol foarte important în geneza și mecanismul structurilor mentale. Toate ființele umane comunică atât între ele, cât și cu întreaga natură prin intermediul misterioaselor energii ale gândului. Totul se petrece ca și cum de fiecare dată legături subtile și invizibile ar pune aproape permanent ființele umane în rezonanță, prin intermediul puterii gândului. În fiecare moment, fie că ne dăm seama sau nu, tot felul de energii mai mult sau mai puțin subtile care prezintă fiecare o anumită frecvență de vibrație, obiective sau subiective, ne traversează ființa, declanșând în noi anumite efecte bune sau rele. Puterea gândului este foarte mare căci ea acționează nu doar în universul vizibil ci și în cel invizibil.

Activitatea psihică umană constituie o manifestare pulsională. Elementele primare pulsionale conținute și transmise în zona psihismului pot reprezenta tendințe sau aspirații în viața individuală. Originea tuturor pulsuniilor conștiente o reprezintă aparatul cromozomial și zona aferentă acestuia. Pulsunile conștiente sunt undele solitonice care poartă în interiorul lor holograme sonoluminiscente. Această întrepătrundere între undele solitonice și hologramele sonoluminiscente are ca rezultat transmiterea informațiilor în corp. Variația diversă a pulsuniilor se repercutează asupra formelor de manifestare a unor trebuințe umane de la actele cele mai elevate, umanizate, până la actele cele mai „neumanizate“. Se poate afirma că sănătatea mentală, vitalitatea organismului, este dată de un nivel optim al pulsuniilor solitonice sonoluminiscente. Pe de altă parte atât scăderea acestora cât și creșterea lor pot duce la fenomene psihopatologice. Astfel o nevoie pulsională se poate manifesta la diferite vârste și în funcție de diferite planuri ale vieții psihice, sub forme variabile, chiar dacă sursa pulsională este aceeași.

Pe scurt, în teoria mea arătăm că achiziția de informație începe de la naștere, continuă pe tot parcursul vieții și se realizează prin captarea prin rezonanță a diferitelor radiații (din spectrul vizibil, sonore, termice sau infraroșii) de către structuri ale organismului capabile să le transforme în memorii (centrioli, ADN, molecule de apă, etc).

Gândul este reprezentat de hologramele sonoluminiscente (reprezentări vizuale și auditive) care sunt acoperite de unda solitonice. Impulsurile solitonice reprezintă impulsuri conștiente. Reprezentările cinetice (care reflectă mișcarea) se realizează prin succesiunea hologramelor.

A.D.N.- ul emite ritmic (vibrația celulară) pulsații bioluminiscente care dau naștere la holograme acustico-optice de-a lungul lanțurilor ADN (datorate fenomenului de sonoluminescență) în urma citirii subiective a individului (trecerea acestora prin codul genetic individualizat). Aceste holograme se înscriu prin vibrație în apa din interiorul și din jurul ADN-ului formând memoria (caracterizată printr-o anumită ordine a unghiurilor pe care le formează între ele macromoleculele).

Omul învață semnificațiile obiectelor, fenomenelor și acțiunilor cu care se întâlnește (înțelegerea) prin raportarea noilor informații (semnale) la fondul de cunoștințe asimilate și sistematizate în apa celulară sub formă de matrici tridimensionale (memoria de scurtă durată). Aceste matrici tridimensionale se cristalizează formând memoria de lungă durată (din cristalul lichid gel).

Gândirea și instrumentul său esențial limbajul interior (partea sonoră a hologramelor sonoluminiscente) caracterizate prin întrebare-răspuns se datorează mișcării oscilatorii a bazelor ADN ce caută permanent răspunsul în aceste matrici. Răspunsul este găsit atunci când matricile de codoni se suprapun peste modelele preînvățate (holograme peste holograme). Întrebarea constă în procesul de citire al hologramelor născute din reflectarea realității înconjurătoare (ca la trecerea unei benzi magnetice, deci cu informații prin fața unui cap de citire)

Trecerea permanentă prin corpul uman a radiațiilor cosmice și gravitaționale dă cunoașterea de sine ca rezultat al procesului de activare al memoriei înscrisă în apa organismului. Orice sistem cibernetic realizează prin reflectare pe toate palierele de organizare ale materiei o imagine, un model al mediului extern pe care-l „conservă în structura sa“. Ca atare și omul reflectă „mai bine“ sau „mai puțin bine“ realitatea, realizând astfel reglarea cu mediul extern, de pildă, cu sistemul ecologic în care este subsistem.

Ființa umană posedă un sistem psihic cu caracter fractal substanțial-radiant în care autoorganizarea este dată atât de forma substanței cât și de interferențele nonlocale ale pulsionilor solitonice, prezentând unitate prin rezonanță. Transferul informațiilor spațio-temporale se realizează prin intermediul unor microvârtejuri și reprezintă o extindere a câmpurilor operatorii în câmpul conștiinței și al inconștientului.

Dinamica interferențelor psihice este dată atât de mediul în care se desfășoară acestea cât și de natura semnalelor în sine.

Natura gândurilor în plan fizic o reprezintă hologramele sonoluminiscente acoperite de unda solitonică a cărei pulsație arată informația hologramei (spectre Fourier). Așa cum masa constituie modul principal de stocare și păstrare a energiei, spectrele Fourier (ca rezultat al interferențelor și difracțiilor undelor staționare) și fenomenele de rezonanță și coerență, asociate cu rețelele de difracție, cu hologramele, constituie modul dominant prin care natura „înscrie“ și conservă informația (mesajele) prin frecvențe și ritmuri, așa cum constatăm experimental în spectroscopie pentru individualizarea atomilor, moleculelor, etc. Prin urmare interferențele, difracțiile, etc. pot fi considerate fenomene dominante informaționale.

Putem afirma că fenomenele conștiente au la bază pulsațiile sonoluminiscente solitonice din organismul uman ce constituie insight-uri (iluminare bruscă) prin care psihismul este intens racordat la un scop.

Pulsuniile solitonice reprezintă reglaje cu reacție pozitivă care au ca finalitate amplificarea unei mărimi, a fluxurilor, a fluctuațiilor, etc., ce pot conduce la reacții în lanț: consonanța sau rezonanța psihicului, ieșirea din tautologie pe planul cunoașterii, etc. Ele asigură generarea complexității, ordinii și sinergiei care la rândul lor pot duce la schimbarea structurii sistemului psihic (ex. socializarea), la o nouă sinergie, sau la degradarea acestuia. Ființa umană beneficiază de suporti substanțiali suficient de evoluți care permit efecte de memorie, scenarii (programe) complexe ca efect al mesajelor stocate prin frecvență și ritm într-un câmp coerent. Pulsuniile solitonice sonoluminiscente din acest câmp rezonează conform principiului nonlocalității ca „un foc cu scânteii care sar departe și aprind alte focuri la mari distanțe de focul de origine“. Aceste scintilații sunt modulate de „sistemul de răcire“ al apei organismului.

Aceste pulsuni sunt componente ale câmpului morfogenetic descris de biologul englez Rupert Sheldrake, câmp ce se manifestă ca „rezonanță morfologică“.

Avem deci o „conștiință corporală“ care lucrează în tandem cu „conștiința creierului“ a sistemului nervos care permite intercomunicarea rapidă coerentă instantanee nonlocală.

O serie de observații științifice par să pledeze pentru ideea existenței unui câmp energetic-informațional matrice, organizator pentru informația genetică însăși.

Unicitatea genetică a fiecăreia dintre noi realizează totodată unicitatea spirituală, întrucât spiritul este suprema sinergie care rezultă din modul unic de accesare a oceanului primordial de informație. Conștiința nu constituie produsul secund al materiei, ci atributul primordial al existenței.

Se pare că omul și sufletul său are alte legi decât materia. Posibila reprezentare a sufletului omenesc ca un rezultat al cuplajelor dintre modelele de lumină și sunet ne conduc la a conchide că conștiința radiantă (sonoluminiscentă) se menține în urma divizării substanței. Studii desfășurate de către dr. Sam Parnia (2001) și dr. Pim Van Lommel (2001) au demonstrat că moartea biologică nu afectează psihicul. Datorită unității prin rezonanță a hologramelor sonoluminiscente protejate solitonic procesul de deplasare a acestora în mediu plasmatic are loc fără nici o pierdere. În momentul deplasării structurilor sonoluminiscente psihice din mediu coloidal în mediu plasmatic are loc o regrupare a acestora pentru adaptarea la noul mediu. Se formează cu această ocazie anumite formațiuni numite clusteri fractali sonoluminiscenti capabili de autoorganizare și de procesare a informației. Acești clusteri psihici apar adesea în fotografii executate cu diferite ocazii în care se pot sesiza anumite scintilații luminescente.

Se întrevide o relație din ce în ce mai clară între o serie de noi teorii și transmigratia sufletului, sau bizarele fenomene care au loc în starea de moarte clinică. Acea senzație plăcută de eliberare, de lumină, reclamată de unii care au

avut parte de o „experiență extracorporală“, poate fi cauzată în mare măsură de un acces sporit la dimensiunea informațională. Astăzi, interesul marelui public pentru investigarea experienței din proximitatea morții se explică, în bună parte, prin speranța că explorările științifice vor reuși să demonstreze că există viață după moarte. Ca să nu mai amintim că religiile, dintotdeauna și de pretutindeni, au avut ca ultim resort furnizarea unor paradigme ale vieții veșnice.

Cunoscând astfel adevărul, eliberându-ne de teama de moarte, căpătând certitudinea eternității noastre, vom fi mai liberi în opțiunile noastre, ne vom putea folosi liberul arbitru pentru a alege Binele. Vom face acest lucru mai ales atunci când vom ști că opțiunea pentru Bine este condiția existenței noastre în eternitate. O imensă dragoste de viață și o puternică încredere în triumful ei spulberă orice neliniște în fața morții. Omul se teme numai de ceea ce nu cunoaște iar prin cunoaștere poate fi înfrântă orice teamă.

Reumanizarea morții, reconsiderarea ei ca fenomen natural și integral al ciclului vieții este un demers fundamental din moment ce, oamenii care nu-și acceptă propria moarte riscă să ducă o viață goală, lipsită de motivație, finalitate și sens. Nevoia fundamentală a omului de a transforma în realitate *moartea morții*, contribuie decisiv la recuperarea problematicii tanatologice ca subiect major al cercetării psihologice contemporane.

Extinderea cercetării psihologice spre dimensiunea spirituală a existenței, punând accent pe studiul „stărilor“ și proceselor în care oamenii experimentează legături profunde cu interiorul ființei, ne-a condus mai aproape de înțelegerea drumului urmat de suflet în această parte din univers.

De ce trebuie să aflăm toate astea? Pentru că s-ar putea ca lumina și sunetul să reprezinte iubirea neîmpărtășită, să reprezinte sufletul nostru dincolo de moarte.

Cred că am spus destul deocamdată. Mai las loc și pentru următorul articol. Nu pot tensiona atmosfera celor spuse fără a lăsa loc viselor. Este chiar ciudat cum am ascultat și văzut lumina și sunetul care pecetluiesc nașterea și moartea în țândări de timp plutind peste oameni, între somn și trezire. Sufletul îmi șoptește de iubire și trece în noapte ca într-o pânză de paianjen. Încerc să-mi pieptăn gândurile dar iubirea toarce amintiri.

Când brazii îmi cântă Balada și Luna se-neacă în mare, mă înfășor cu noapte și îmi dau seama că moartea ne umanizează și viermii ne gâdilă orgoliile. Pentru că numai pământul din pământ știe să păstreze secrete. Îmi lipsește ceva... Tăcerea cuvintelor nerostite în care moartea minte dragostea ce așteaptă ceasul speranței punctual.

Aikido – cale de transcendere?

Psiholog Maestru Aikido Răzvan Peristeri

De când mă știu am fost fascinat de mister. Mă simțeam atras ca un fluture de lampă de lucrurile spectaculoase, misterioase. Mama, care în tinerețe a practicat yoga, mi-a dat mici exemple care mi-au rămas întipărite în minte. Cea mai banală situație a fost o dată când sughițam foarte tare (nu reușeam să mă opresc) și m-a învățat să mă relaxez (pentru că eu intrasem deja în panică) și să încerc să respir cât mai calm și mai lung. Minune! Mi-a trecut!

Istoria ce m-a impresionat cel mai tare a fost faptul că mama putea să-și încetinească pulsul prin propria voință. I-am spus că vreau să știu și eu, dar am fost refuzat. Motivul: practica fără un maestru a dus-o la un moment dat într-o situație limită (i s-a oprit inima) din care a ieșit cu greu, după care s-a speriat și a abandonat orice exercițiu.

Refuzul ei a fost un motiv de a căuta pentru mine.

Au trecut ani, am trecut prin diferite situații, experiențe și în jurul vârstei de 23 de ani am descoperit Aikido. Mi s-a părut un lucru extraordinar, aveam la îndemână tot ce căutasem: și lupta, și confruntarea și misterul.

Un omuleț de 1,5 metri și 55 de kg, la vârsta de 80 de ani, putea face față fără efort mai multor adversari puternici și tineri, simultan. Morihei Ueshiba, considerat „cel mai mare artist marțial care a existat vreodată” reușise să unească mintea, sufletul și corpul, treimea umană, dar cum? El vorbea tot timpul despre armonie, despre pace și despre iubire. Toată viața lui reprezintă un exemplu de căutare a armoniei și păcii prin intermediul iubirii. Războinicul care în tinerețe rupea mâini și picioare se transformase în urma unei experiențe divine revelatorii din 1925 („Am simțit că s-au unit în mine cerul și pământul și am înțeles că adevăratul budo este cel al iubirii”) într-un războinic al păcii, luminii și iubirii.

„Adevărata cale nu înseamnă să-l distrugi pe celălalt, ci să-l iubești”. Așa s-a născut Aikido. Cuvântul Aikido este compus din trei ideograme care înseamnă:

- AI – armonie, dar și iubire și viață;
- KI – energie, dar și adevăr;
- DO – cale, drum.

Astfel, Aikido înseamnă „Calea armonizării energiilor”, dar mai poate însemna „Calea către adevărata iubire”, sau, poate, „CALEA, ADEVĂRUL ȘI VIAȚA”.

Vă sună cunoscut? „Eu sunt calea, adevărul și viața”. Personal eu nu mai cred în coincidențe și în lucruri întâmplătoare.

Ueshiba spunea că luptătorul trebuie să unească întâi în el cerul și pământul, apoi trebuie să se unească cu forța creatoare, cu Universul. Oare asta nu înseamnă sineizare și cosmizare? Cosmos = armonie, cosmizare = armonizare.

Poate în loc de Aikido, noi, românii, am putea să spunem „calea cosmizării și sineizării“, o metodă de transcendere (I.Mânzat).

Tehnicile de meditație din Aikido fac parte din practica Zen, o practică extrem de populară printre samurailor de rang înalt și nobilii japonezi. Practicantul Zen caută iluminarea prin disciplină și meditație. Zen, partea de meditație, a fost din timpuri străvechi o tehnică budistă pentru atingerea iluminării, introdusă în Japonia în secolul al XII-lea de călugării misionari budiști (călugărul Dougen).

Oare nouă, românilor, ni se potrivește Zen-ul? Modul nostru occidental de a fi, educația, cultura, pot adopta Zen-ul ca metodă de transcendere? Probabil că da, însă eu personal cred că nu trebuie să mergem până în Japonia pentru a găsi „Calea“.

Ani de zile am fost frământat de aceste întrebări, am căutat și cu mintea, și cu corpul, și cu sufletul. Realizam că forma de Aikido pe care o practicam era o formă de luptă, lipsită de substanță, fără partea spirituală neaparat necesară, pentru că nu reușeam să armonizez mintea, corpul și sufletul. Era Ai, Ki, fără DO.

La un moment dat am avut ocazia să particip la un curs de Zen susținut de un maestru japonez, dar... nu mi-a spus nimic, nu am simțit nimic, dimpotrivă, găseam în mine numai rezistența față de Zen. „Cum adică să nu mă gândesc la nimic? Eu trebuie să mă gândesc la ceva! “

Am văzut apoi că unii practicanți, chiar dacă erau mai vechi, adormeau în timpul practicii, iar apoi erau treziți de maestrul (care circulau tot timpul printre noi) cu lovituri în zona cefei date cu un lemn special. Mi se părea ciudat, această formă de meditație nu era pentru mine, eu nu vroiam să adorm, ci, dimpotrivă, vroiam să fiu mai treaz, mai vioi, mai puternic.

Am participat mai târziu și la un curs de Qi-gong, o formă de meditație chinezească, dar nici aceasta nu mi s-a potrivit. Mai mult decât atât, maestrul respectiv mi-a dat de înțeles că trebuie să mai caut. Dar ce să caut? Eu nici nu știam ce caut!

Am abandonat căutările și m-am concentrat asupra asimilării și dezvoltării abilităților fizice de luptă. Aveam Pământul și așteptam să găsesc Cerul, pentru a putea folosi Iubirea.

A trecut destul timp, am împlinit 33 de ani și ceva din interior mă îndreaptă spre biserică, nu neaparat cu pașii, cât cu sufletul. Căutam în continuare. Nu aveam mari necazuri sau probleme, nu știu ce m-a determinat să caut în biserică, pentru că eu nu aveam o cultură religioasă. Eram botezat ortodox, și atât.

Vroiam un duhovnic, nu mă spovedisem niciodată în 33 de ani, așa că am fost în centrul Bucureștiului, la biserici renumite, dar nu avea nimeni ochi pentru mine. Dimpotrivă, în biserică eram certat, înghiontit, parcă dat afară. Simțeam o nevoie puternică de a fugi din biserică, dar nu din cauza preoților, ci a enoriașilor: parcă toți erau împotriva mea. Efectul a fost însă invers: eram luptător, nu puteam să fug, așa că am zis ca Lăpușeanu: „Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau! “

Binențeles, cel care îmi putea arăta „Calea“ era foarte aproape de mine, la cea mai apropiată biserică de mine, o bisericuță din lemn adusă de curând din Ardeal. Am intrat în biserică, preotul era acolo și vorbea cu enoriașii. Un preot

tânăr. I-am spus că vreau să mă spovedesc, dar nu știu cum. Nici măcar nu știu ce înseamnă asta. Mi-a vorbit de post, de rugăciune, de spovedanie, de împărtășanie, de Sfintele Taine. Eram fascinat. Simțeam în el o forță și o pasiune ce mă făcea să vreau să fiu în prezența lui. Oare ce ne lega? Apoi mi-am spus: înainte de a fi preot practicase peste 10 ani artele marțiale! Nu-mi venea să cred, cum adică, din toți preoții din București, cel care era cel mai aproape de mine era un preot de vârsta mea, fost practicant de arte marțiale? Cine putea să mă înțeleagă și să mă îndrume mai bine ca el?

Nimic nu e întâmplător!

Am aflat apoi că religia noastră are o formă de rugăciune care poate fi comparată cu meditația Zen: Rugăciunea Inimii, sau Rugăciunea lui Iisus (isihasta). În aparență foarte simplă, „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine Păcătosul!“, ea este o adevărată cale de transcendere, o metodă de sineizare în timp real. Există asemănări cu Zen? Categoriec da.

În primul rând ambele se practică cu ajutorul unui îndrumător (duhovnic, maestru). Ambele necesită de asemenea, timp îndelungat pentru a parcurge toate etapele.

La nivelul posturii

În Zen, practicantul stă așezat în centru unui zafu (pernă rotundă), cu picioarele încrucișate în lotus sau semilotus, bazinul înclinat spre înainte, spatele drept, bărbia retrasă, nasul pe verticala ombilicului, mâna stângă peste mâna dreaptă, palmele spre cer, degetele mari în contact prin vârful lor, privirea îndreptată spre interior.

La Rugăciunea isihastă se stă în genunchi sau pe un scăunel foarte jos, bărbia este în piept, iar ochii minții îndreptați spre interior, în zona buricului.

Respirația și atitudinea minții

În Zen, respirația joacă un rol primordial. Urmărește în primul rând să stabilească un ritm lent, puternic și natural. Trebuie să te concentrezi pe o respirație calmă, lungă și profundă și apoi inspirația va veni de la sine. Atenția trebuie concentrată pe postură. Atitudinea minții decurge în mod natural dintr-o profundă concentrare asupra posturii fizice și a respirației. Așezați în *zazen*, lăsați imaginile, gândurile, formațiunile mentale izvorâte din inconștient să treacă precum norii pe cer fără să vă opuneți lor, fără să le prindeți.

La Rugăciunea isihastă Sfântul Nichifor recomanda ca, după concentrarea minții, aceasta să fie introdusă în inimă o dată cu inspirația aerului care intră în plămâni. Se realizează în 2 timpi: când inspirăm urmărim coborârea aerului în plămâni și spunem: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu“, iar când expirăm aerul se spune „Miluiește-mă pe mine, păcătosul“. Acest lucru se face pentru a permite minții să se fixeze pe rugăciune și să se întoarcă în inimă. Respirația oferă însă o înlesnire doar din punct de vedere psihologic, nu și spiritual,

aceasta deoarece unirea minții și a inimii poate fi făcută numai cu lucrarea Duhului Sfânt. Când mintea se află în inimă nu mai are nevoie să se ajute de respirație, dar ea nu trebuie să lăncezească, ci să spună neîncetat rugăciunea. În acest fel, mintea nu mai este distrasă și rămâne invulnerabilă la diferitele ispite și în fiecare zi crește dragostea pentru Dumnezeu și pentru aproapele.

Scopul

Scopul este același, transcenderea, iluminarea, unirea cu Dumnezeu. Modalitatea diferă. Dacă în Zen te duci singur spre iluminare, spre sineizare, Rugăciunea Inimii ne duce împreună cu ceilalți și pentru ceilalți. Practica Rugăciunii Inimii nu e un motiv de orgoliu, ci, dimpotrivă, un motiv de smerenie. Mintea nu e călăuzită spre nimicul absolut, ci spre inimă, spre interior, chiar spre trup. Nu trupul este nevrednic, nu trebuie să încercăm să scăpăm de „haina sufletului“, ci trebuie să încercăm să o salvăm. Transcendența nu trebuie să se producă prin părăsirea trupului, ci prin transformarea lui, prin curățirea, pregătirea lui pentru sinteză, pentru sineizare.

Oare aceasta să fie calea pe care o căutam? Oare practica ortodoxă se poate suprapune peste o formă de luptă orientală? Eu cred că da, pentru că dacă trebuia să fiu budist mă nășteam în China sau Japonia. M-am născut aici, înseamnă că trebuie să fac Aikido ortodox. Poate nici nu mai trebuie să-i spun Aikido, poate ar trebui să-i spun „Calea cosmizării“, poate.....

Încă mai caut. Răspunsuri de data aceasta!

Căința - înaltă conștiință de sine și sacră psihoterapie

Nicolae Mera (Univ.Petre Andrei, Iași)

De la armonie la cădere

Sufletul omului este un mister, o enigmă ce nu se poate descifra după toate regulile logicii, e supus unui proces de adâncă transformare morală și intelectuală.

În viața omului se întâmplă experiențe care revoluționează și transformă sufletul, se întâmplă răsturnări și înlocuiri, moarte și renaștere.

Căderea minții crează dezordine în universul spiritual, provoacă neliniște și chinuri și în general îl face pe cel căzut să sufere întreaga dimensiune tragică a căderii sale.

Într-un fel sau altul fiecare om constată căderea capacităților sale noetice, fiecare este expus unui mediu în care acestea nu acționează deloc sau acționează nesatisfăcător... o astfel de disfuncție are drept consecință apariția unor relații deteriorate între om și divinitate, cât și între om și semenii săi, un conflict, o mulțime de sentimente contradictorii care dezechilibrează sufletul.

Armonia lăuntrică cedează dizarmonie, liniștea neliniștii, bucuria durerii, pacea conflictului lăuntric, mulțumirea nemulțumirii, plăcerea dezgustului de viață și așa mai departe până la tragicul disperării.

Răul, greșeala, naște în om suferință, contraste, dublare morală și nevoia unei alegeri între două voințe sunt într-o crâncenă luptă ce are ca scop restabilirea unității sufletești, reevaluarea rațiunii.

Inima, izvor al căinței

Această luptă se poartă în inimă, „centrul ființei umane, rădăcina facultăților active intelectual și voința, punctul de unde provine și către care se întoarce întreaga viață duhovnicească“, centrul omului, subiectul lui, omul lăuntric, ascuns, „centru al organizării psihosomatice și al vieții omului, drept organ în care se realizează trecerea tainică a psihicului în somatic și a somaticului în psihic“.

Ea este „centru al organismului și sălașul facultății de a înțelege“. Este „centrul metafizic ce integrează toate facultățile ființei umane“, punctul cardinal al vieții lăuntrice omenești, „sediul sau originea tuturor puterilor și funcțiunilor sufletești și spirituale ale omului“, „centru tainic și ultim al personalității în care rezidă toată valoarea și veșnicia ei“.

Este centrul întregii vieți spirituale, al trăirilor noastre, fie că sunt analizate din perspectivă psihologică, morală și religioasă. Inima este „principiul persoanei“, cea care dă o stabilitate mulțimii momentelor succesive ale vieții. Ea echivalează,

în limbajul psihologic, cu Sinele uman. Inima nu este doar o funcție, ci un loc de sinteză al întregului psihism uman.

Aici discernem asupra intențiilor noastre, pe care le traducem în faptă. Pentru acest motiv, inima este considerată „laboratorul dreptății și al nedreptății” aici se face neguțătoria cea bună și cea rea, „viața și moartea”.

Inima nu este doar un punct de convergență și sinteză a variatelor lucrări ale psihismului uman, ci centrul de sinteză a întregii lucrări spirituale. Ea este în același timp, câmpul de luptă, locul în care se înfruntă binele și răul, păcatul și virtutea. După cum știm să ducem acest război nevăzut, inima noastră se dovedește a fi centru al lucrării spirituale superioare, supranaturale (transconștientul) sau al lucrării spirituale inferioare, paranaturale și rele (subconștientul păcatelor și al patimilor).

Când omul se coboară în tainile inimii și stă de vorbă cu sine însuși, în tăcere și în singurătate a făcut primul pas spre căință. Cercetarea conștiinței este o cale prin care ajungem la cunoașterea justă a valorii proprii. Examenul de conștiință reprezintă o spovedanie în forma ei lăuntrică, un act profund răscolitor care amplifică în sufletul nostru căința, trezind părerea de rău și dezgustul pentru greșelile săvârșite, hotărârea de a nu mai greși și dorința de a repara, vindeca. În căință se dorește desprinderea de vinovăție, anularea complexului de culpabilitate. Căința ne întoarce în trecut, la greșelile și faptele noastre reprobabile. Căința refuză, respinge actele negative săvârșite și prin aceasta, face un prim pas care ne eliberează de ele.

Ce înțelegem, de fapt, prin căință?

Căința este actul de critică al conștiinței, este autocritica pe care și-o face omul, este conștiința de sine cea mai înaltă. Ca atare este actul de judecată al conștiinței.

Căința este drum spre Iubire. Motorul căinței este Iubirea. Ea tinde să devină un curent permanent în conștiință.

Cuvântul ne sugerează, în general, regretul de a fi greșit, sentimentul de vinovăție, senzația de durere și dezgust pentru rănilor pe care le-am făcut semenilor și nouă înșine. Această viziune nu este însă completă. Durerea și dezgustul formează un element esențial al căinței, dar nu-i redau întregul conținut și nici măcar dimensiunea cea mai importantă. Ca să ne apropiem de sensul profund al pocăinței este necesară o revenire la termenul grec: „metanoia”. Literar, înnoirea minții: adică nu numai regretarea trecutului, ci transformarea totală a perspectivei, înnoirea manierei de a ne raporta la Divinitate, la alții și la noi înșine. O lucrare de mare inteligență și nu neaparat o criză afectivă. Căința nu este un acces de remușcări și autocompătimitate, ci o convertire, o recentrare a întregii noastre vieți spre Bine.

Convertirea e sfârșirea de orgoliu și sfârșit de anarhie internă, este o renaștere de entuziasm, o schimbare la față a sufletului, o întoarcere acasă,

convertirea schimbă gustul vieții, descoperă răul și organizează viața morală după un principiu nou.

„Minte nouă“, convertire, recentrare: deci căința este ceva pozitiv, nu negativ. Căința nu este descurajare ci așteptare ardentă; nu sentimentul că te afli într-un impas, ci că ai găsit o ieșire; nu de ură de sine, ci de afirmare a adevăratului eu. Căința nu înseamnă privirea în jos la imperfecțiunile proprii, ci în sus, spre Iubire; nu în urmă cu reproș, ci înainte cu încredere. Să privești nu ceea ce n-ai reușit să fii, ci ceea ce poți încă deveni.

Privită astfel, în sensul ei pozitiv, căința nu mai apare ca un act singular, ci ca o atitudine permanentă. Fiecare, în experiența personală, poate să cunoască momente decisive de convertire dar lucrarea căinței în această viață, nu se sfârșește niciodată. Întoarcerea și recentrarea ființei trebuie să fie mereu reînnoită.

Finalitatea căinței, iertarea

„De-ți va greși fratele tău dojenește-l și dacă se va pocăi, iartă-l și chiar dacă-ți va greși de șapte ori într-o zi și de șapte ori se va întoarce către tine zicând: mă căiesc, iartă-l“ (Luca 17, 3-4).

Ce implică această dublă operație, a celui ce trebuie să ierte și a celui ce trebuie să regretre că a greșit și-și exprimă regretul? Este vorba de o lucrare bivalentă: cea care se petrece în interiorul celui agresat – prin vorbă sau prin faptă, pe de o parte, necesitând o convertire în fiecare din ei. Căci primul trebuie să-și depășească orgoliul care i-a fost rănit prin acțiunea sau cuvântul nedrept. Depășire care presupune o cercetare, o judecare asupra lui însuși, recunoscându-și limitele sale proprii și eventual greșelile sale care îl vor fi pus astfel, poate considera că e drept să stingă un conflict care l-ar implica într-o stare de aversiune către acela, de dușmănie, de revoltă și tulburare – stări care sunt contrare dobândirii liniștii.

În privința celui ce a greșit, lucrarea căinței, a regretului că a săvârșit o nedreptate, un cuvânt urât, o calomnie, o bârfire a aproapelui său, angajează în aceeași măsură lăuntrul sufletului său. Numai că aceasta nu se poate limita la amintirea răului săvârșit, la situația de umilință în care s-a așezat, la o stare de inferioritate; el este acum un debitor, un datornic care are de făcut un gest reparator. El se poate acuza în interiorul său, poate regreta, dar acest lucru, important, după cum am arătat nu este totuși suficient. Este nevoie să scape de acuza pe care și-o adresează, să accepte umilința în care se găsește ca debitor, cauzator de rău, și aceasta o poate face tocmai prin exteriorizarea regretului său prin mărturisire, afirmându-și vinovăția și cerând iertare.

Procesul căinței: sacră – psiho-hristoterapie

Căința după cum am arătat se naște din inimă și se direcționează prin minte. Inima este sediul nașterii și dezvoltării căinței și se află în permanentă relație cu cele trei virtuți și trăiri creștine, hristice: speranța, credința și iubirea, un complex sinergic și hristic. Acestea izvorăsc din inimă fără a minimaliza rolul

minții, al rațiunii (Ion Mânzat, 1999) și sunt promotori ai unui întreg proces, procesul căinței sau recentrarea în Bine.

După căderea în inima lui, chiar omul care pare cel mai rău rămâne cu un „reziduu de bunătate, care este bunătatea primordială a ființei noastre omenești“. Astfel este posibil declanșarea acestui proces al căinței, proces ce am căutat să-l prezint ca având mai multe etape distincte:

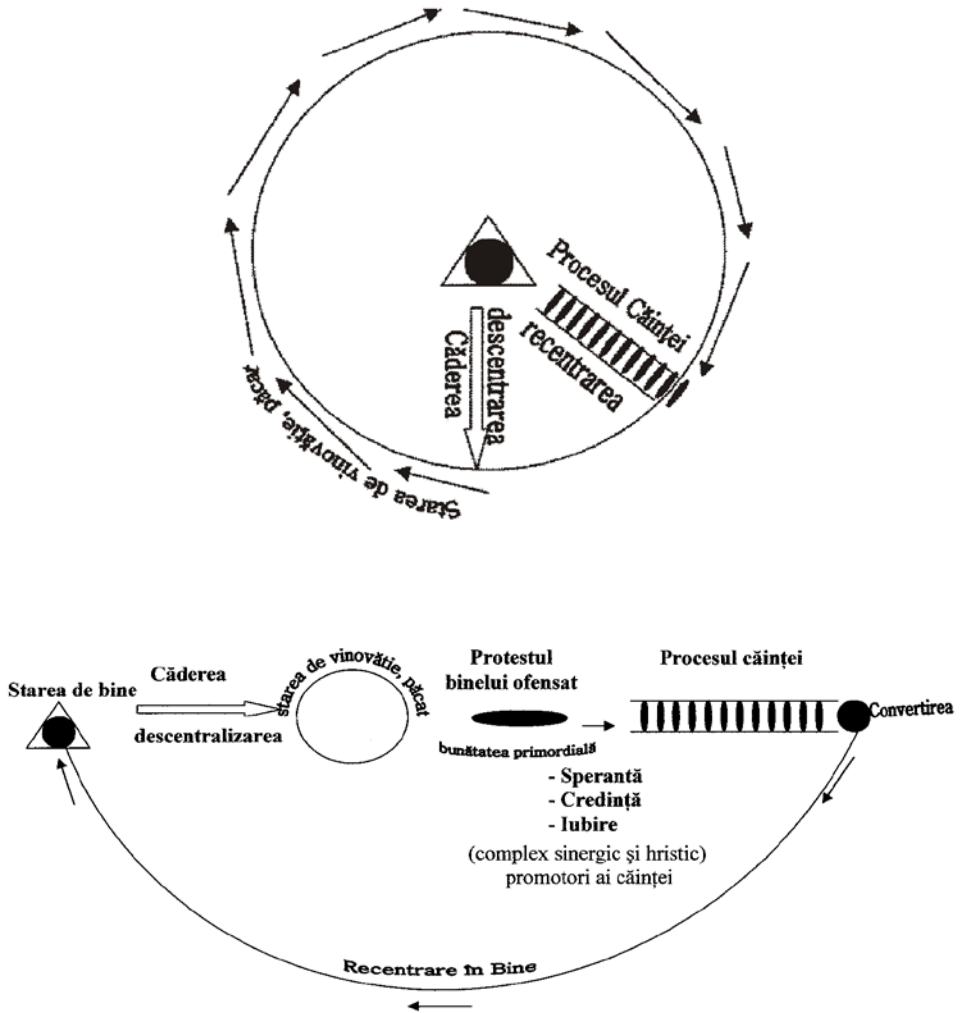
Procesul căinței:

1. Autoevaluarea (trezirea conștiinței)
2. Autocritica (judecarea conștiinței)
3. Regretul, părerea de rău
4. Dorința vindecării
5. Auto-promisiunea (de a nu mai greși)
6. Dorința iertării (necesitatea iertării)
7. Mărturisirea, exteriorizarea răului
8. Cererea iertării care exteriorizează: - regretul
- auto-promisiunea
9. Obținerea iertării
10. Epitimia (canonul)
11. Vindecarea – curățirea conștiinței
12. Propria iertare – liniștirea conștiinței

De ce sacră psiho-hristoterapie? Psihoterapie pentru că omul în adâncul ființei sale ca și complex de trăiri interioare, indescifrabile uneori, este supus greșelii și vindecarea antrenează întreaga ființă umană trup și suflet care necesită pe lângă o asceză a trupului și o atenție acordată sufletului. Pentru că sufletul are nevoie de o profundă curățire, eliminare a răului din inimă, se propune terapia prin căință.

Hristoterapie – această curățire ca să fie și vindecare reală trebuie raportată și la divin, în special la Hristos care e Tămăduitorul prin excelență, iar că această terapie e propusă prin căință presupune angajarea voinței în special a celui ce suferă angoasele răului.

Terapia e sacră pentru că se administrează părții de divin din om, sufletul și în funcție de acest tratament aplicat permanent el va trăi binele sau răul în veșnicie.

Căința- recenterare în Bine, proces și terapie

Concluzie – căința, o necesitate ontologică

Ni se recomandă uneori să ne eliberăm de căință printr-o indiferență și uitare a trecutului și luarea unor bune decizii pentru viitor. Dar ceea ce nu ne spun cei ce gândesc așa este de unde luăm puterea pentru realizarea acestor „bune dorințe“ dacă nu ne-am eliberat prin căință de determinismul trecutului. Psihologic și teologic este evident că nimeni nu poate, începând de la păcat, greșeală, să ajungă la un reînceput veritabil, fără a fi ars în focul căinței toată reminescenta păcatului. Căci, într-adevăr, greșelile și păcatele, după propria lor tendință persistă în suflet și-și exercită în multe feluri influența malefică. Fiecare păcat, greșeală, se înscrie, deci, în structura sufletului uman și exercită în el o influență orbitoare. El tinde să diminueze libertatea morală autentică. Căința ucide nervul vital al păcatului și greșelii. Dar căința nu „ucide“ decât pentru a recrea o inimă nouă. Pentru aceasta este necesar nu doar a corecta un aspect al conduitei, ci de a orienta întreaga viață spre Bine și în mod deosebit zonele vulnerabile care au întârziat convertirea și au ocazionat păcatele și greșelile.

Avem nevoie de căință în fiecare clipă a celor douăzeci și patru de ore ale zilei și nopții.

Sinele adânc și Sinele transcendent

Ioniță (Popa) Manuela (Univ.Petre Andrei, Iași)

1. Sinele adânc din centrul cicloului (cf. John Lilly)

Americanul John Lilly scrie în 1972 volumul *The Center of the Cyclone*, în care privește Sinele ca pe o zonă centrală a unui ciclon american, o sferă de liniște și calm în mijlocul unei furtuni. Este știut că cicloanele americane distrug și mătură tot ce întâlnesc în cale; dar, fie că cicloulul este pe ocean sau pe pământ, în centrul său se formează o zonă sferică plină de liniște și pace, în care, de pildă, o ambarcațiune poate scăpa cu bine din desfășurarea lui. Dacă se părăsește centrul, pericolul devine iminent. Cu această metaforă, J.Lilly vrea să descrie spiritul uman din adâncurile subconștientului, în care subiectul poate afla pace, liniște și armonie, cu toate cicloanele distrugătoare ale vieții sociale. În 1977, introduce conceptul „deep Self“, prin care dezvoltă un transpersonalism abisal. Conceptul descrie acea zonă ascunsă și centrală, acel miez al Ființei din care emană o trăire a unei stări deosebite de liniște și de echilibru interior, care îl protejează pe subiect de uraganele din afară și dinăuntru.

J.Lilly realizează cercetări cu caracter experimental și dezvoltă tehnici terapeutice. El îi introduce pe subiecți în condiții de izolare și solitudine (denumite „Profund Isolation“, PI sau „Lilly Conditions“). Experiențele cu PI au schimbat concepția care vedea creierul ca pe o oglindă sau ca adaptare la un mediu interactiv și se conturează o altă concepție după care creierul este văzut ca un sistem care operează autonom: creierul se conformează propriului său pattern, propriei sale stări ideale în care granița dintre conștient și inconștient nu există.

În 1967, Lilly a venit cu sintagma „spațiu multidimensional cognitiv-conativ“. Între minte și natură este o unitate necesară, universul este inteligent și de aceea este apt de autoorganizare. A.J.Mandel în 1980, referindu-se la o psihologie a transcenderii, spunea că „Dumnezeu este în creier“.

Privarea senzorială în „Flotation Tank“ (Bazinul de imersie)

„Bazinul de imersie“ este o metodă simplă și foarte eficace de modificare a conștiinței prin eliminarea senzațiilor și percepțiilor externe. Într-o cameră izolată acustic este plasat un bazin cu apă până la o adâncime de 2,5 m. Încăperea este menținută în întuneric complet, iar temperatura apei este constantă: 36° C, care este și temperatura exterioară a corpului. Densitatea apei este modificată prin adăugarea de sulfat de magneziu (sare amară) și, astfel, corpul plutește fără nici un efort la suprafața apei.

Această metodă este asemănătoare cu „camera tăcută“ – o încăpere izolată fonic, fără lumină, în care analizatorii auditiv și vizual nu mai sunt stimulați,

situație care duce la crearea unei stări spontane de relaxare (camera tăcută a fost folosită pentru antrenarea cosmonauților ruși). Marele avantaj al bazinului de imersie este eliminarea stimulării tactile. Densitatea apei este similară cu cea a corpului și senzația de separație față de mediu dispare. Apa devine, astfel, imposibil de perceput. Ca urmare, creierul nu trebuie să se mai ocupe cu echilibrarea corpului față de acțiunea gravitației și devine disponibil pentru alte solicitări. Plutind în soluția apoasă, subiectul trăiește o stare de disconfort și claustrofobie, trăirea fiind similară cu cea de dinainte de naștere, din pântecul matern (matricile perinatale ale lui S.Grof).

Efectele bazinului de imersie sunt de două tipuri:

- reducerea activității glandei pituitare și a producerii adrenalinei asociată cu creșterea nivelului endorfinei;
- echilibrarea activității celor două emisfere cerebrale și stimularea producerii de unde lente: alpha, theta sau acțiunea emisferei drepte.

Astfel, individul poate să-și mențină controlul conștient chiar și în stări de relaxare profundă, similare somnului. Dacă unui călugăr Zen îi va lua 20 de minute pentru a-și liniști mintea, în bazinul de imersie sunt suficiente câteva minute, fără nici un efort voluntar. Unul dintre efectele remarcabile ale acestei metode este și activarea emisferei drepte (senzitivă, intuitivă, emisfera tăcerii), care, în general este slab energizată, în defavoarea emisferei stângi (rațională, analitică, discursivă). Această activare a emisferei drepte duce la amplificarea capacității de imaginare vizuală, ceea ce este mai dificil de realizat în starea obișnuită pentru persoanele predominant raționale. Vizualizarea unui obiect (de pildă o lea de roșie) se realizează foarte ușor în bazinul de imersie, iar această reprezentare poate fi menținută și modificată continuu, fără întreruperi din partea minții discursive.

În timpul plutirii, meditația este mai ușor de realizat, întrucât individul care plutește intră spontan în stare de relaxare, simultan cu concentrarea atenției pe propria-i ființă. Relatând experiența plutirii în bazinul de imersie, un subiect declară: „Îmi puteam auzi pleoapele închizându-se și deschizându-se. Era atât de întuneric în cameră, încât nu exista nici o diferență vizuală la deschiderea ochilor. Orice imagine aș fi avut în minte, ea continua și când deschideam ochii. Respirația făcea o gălăgie incredibilă...” (C.Pringle, 1995). Uneori experiența interiorizării era atât de intensă încât subiecții relatau la revenire că își puteau auzi sângele curgând prin vene.

Cu această metodă, pot fi asociate diferite tehnici respiratorii, în funcție de pregătirea anterioară a subiectului care experimentează plutirea.

2. Ken Wilber – Einstein al conștiinței

Ken Wilber este cel mai mare cercetător științific contemporan al conștiinței. La 25 de ani scrie „Spectrul conștiinței“, în care prezintă un model integrator al dezvoltării conștiinței, lucrare care va avea un impact puternic asupra gândirii științifice. În prezent el este primul psiholog căruia i se publică o antologie a cercetărilor, în 8 volume, încă din timpul vieții. A fost supranumit de lumea

științifică americană „Einstein al conștiinței“. Încă din 1977, planul ambițios a lui Wilber a fost unirea și reconcilierea psihologicului cu spiritualul. A realizat un model care include toate abordările posibile, pentru a putea descrie și explica fenomenologia conștiinței. Modelul, numit de autor AQAL (All-Quadrant, All-Level, toate nivelurile-toate dimensiunile) a fost construit după studierea a peste 200 de abordări ale existenței umane, de la biologie moleculară și fizică cuantică la antropologie, lingvistică, hermeneutică și religii orientale.

Nivelurile conștiinței

Psihologia integrală pornește de la premiza că nu toate componentele psihismului se dezvoltă, însă acelea care sunt supuse unor procese de schimbare și evoluție trebuie abordate din toate perspectivele.

Wilber folosește trei termeni pentru a descrie etapele și formele dezvoltării psihice:

–*structura* indică existența la nivelul fiecărui stadiu a unui *pattern* holistic integrator, care grupează și organizează elementele într-un tot unitar;

–*nivelul* arată că aceste *patternuri* tind să se dezvolte într-o secvență relațională, fiecare etapă fiind o închidere, dar și o depășire a celei precedente;

–*unda (valul)* subliniază aspectul dinamic, fluid al dezvoltării.

Nivelurile conștiinței sunt un element important în cadrul fiecărei tradiții Spirituale. În opinia lui Wilber, în toate tradițiile spectrul conștiinței se întinde începând de la PRE-PERSONAL și până la TRANS-PERSONAL, dezvoltarea putând avea etape cu nume diferite, dar puțin diferențiate ca esență.

Principalele etape ale dezvoltării întâlnite și la antici (Plotin) și la orientali (Sri Aurobindo) sunt: materie-corp-minte-suflet-spirit. Evoluția nu este continuă în cadrul etapelor. Acestea prezintă potențialități pe care un om le poate obține parțial sau în întregime.

Liniile sau Fluxurile (streams)

Fluxurile sau liniile de dezvoltare se referă la caracteristicile individuale: cogniția morală, motivația, voința, afectivitatea. *Nu există nimic liniar* în evoluția globală a ființei umane.

Caracteristicile care se pot dezvolta relativ independent unele de altele sunt: psihosexualitatea, Eul, competențele logico-matematice, capacitățile socio-emoționale, imaginea despre lume și viață, inteligența chinestezică, valorile, credința religioasă, aptitudinile meditative. Se pot dezvolta relații separat și abilitățile muzicale, altruismul, competențele de comunicare, creativitatea, percepția spațio-temporală, empatia. În procesul de dezvoltare, Eul încearcă să integreze dezvoltarea acestor caracteristici.

„Stările“ neobișnuite de conștiință

Ken Wilber grupează aceste stări în patru categorii: psihice, subtile, cauzale și non-duale.

- *Starea psihică* se referă la un misticism natural (o legătură directă cu divinitatea), în care indivizii relatează o *uniune* cu lumea natural-senzorială;
- *Starea subtilă* este un fel de misticism divinatoriu, în care chiar se realizează uniunea cu *esența* lumii fizico-senzoriale;
- *Starea cauzală* indică un misticism *fără formă* în care este experimentată partea nemanifestată a Divinității, este o conștiință pură, fără formă;
- *Starea non-duală* reprezintă uniunea omului atât cu partea manifestată a divinității (aspectele fizic, material, energetic, mental), cât și cu elementele nemanifestate, transcendente ale Divinității. Wilber numește acest tip de uniune *misticism integral*, prin care se trăiește *experiența spirituală autentică*.

În concepția sa, accesul temporar la una din aceste moduri de conștiință se poate realiza nu numai la un nivel superior de dezvoltare, ci în orice punct al dezvoltării, sub forma unor „experiențe de vârf“ (peak-experiences). Oricare individ poate experimenta oricare dintre aceste moduri neobișnuite ale conștiinței, întrucât acestea au ca bază „stări“ accesibile oricui: veghe, vis, somn profund. Pentru a avea un acces permanent la cele patru tipuri de transformări ale conștiinței, persoana respectivă trebuie să se angajeze într-un proces de dezvoltare, pentru ca fluxurile să se perfecționeze și să poată „susține“ conștiința de nivel superior.

Relația dintre „stările“ de conștiință și structurile conștiinței

Conștiința se prezintă sub diferite forme sau ipostaze, având o structură specifică pentru fiecare „stare“. Stările conțin structuri. O „stare“ este creată de diferite structuri elementare, a căror manifestare este observabilă (bucurie, fericire, dorință). Oamenii experimentează direct într-o „stare“ de conștiință tocmai aceste manifestări concrete și nu structura în sine. „Starea“ este un nivel superior de structură, ea fiind aceea care se manifestă direct, perceptibil pentru simțurile umane. Oricine poate avea acces la astfel de *moduri* particulare de conștiință, întrucât are structurile necesare pentru a accede la ele. Ceea ce diferențiază oamenii, însă, este *interpretarea* acestor trăiri și capacitatea de a le accesa la voință.

Ken Wilber precizează că un individ poate experimenta temporar orice stare din domeniile psihic, subtil și cauzal, însă doar în mod excepțional o stare non-duală. Accesul la aceste stări se poate realiza doar dacă individul își dezvoltă *structurile specifice*. Unele stadii de dezvoltare sunt obligatorii, peste ele nu se poate „sări“ în „peak-experience“.

Meritul *psihologiei integrale* îl constituie separarea „structurilor“ conștiinței de „stările“ de conștiință. Wilber subliniază că structurile psihice au o dezvoltare

graduală, pe etape, în timp ce „stările“ de conștiință nu au această evoluție graduală.

Combinând *modelul conștiinței multidimensionale*, cu cele patru „stări“ (fizice, subtile, cauzale și non-duale), *psihiologia integrală wilberiană* identifică 52 de transformări principale posibile ale conștiinței, scopul final fiind *spiritualizarea psihismului*.

Sinele – martorul transpersonal

Wilber menționează că C.G.Jung a fost primul mare psiholog european care a descoperit și exploatat teritoriul transpersonal al conștiinței umane. Inconștientul colectiv („minte strămoșilor noștri cărunți“) nu este individual, nici personal, ci supra-individual, transpersonal, transcendent. Adânc îngropată în ființa fiecăruia dintre noi se află mitologia transcenderii. Wilber ne provoacă să examinăm trecerea de la Sinele jungian la un Sine mai înalt, un Sine transcendent. Wilber ne îndeamnă să schimbăm, să inversăm direcția de orientare: din adâncuri spre înălțimi.

Mitologia transcenderii este adânc îngropată în ființa noastră; a trăi mitologic înseamnă să cuprinzi în minte transcendentul.

Intuiția transpersonală – Intuiția nemuririi

Din postura martorului transcendent, persoana începe să-și privească *mintea-și-trupul* în același fel în care privești orice alt obiect al conștiinței. După părerea lui Wilber, lucrurile se petrec tocmai invers: începem să tratăm obiectele din mediu ca și cum ar face parte din noi înșine. Această atitudine reprezintă rezultatul intuirii faptului că lumea este într-adevăr *trupul fiecăruia din noi*. Din acest tip de *intuiție transpersonală* izvorăște *compasiunea universală*. Această compasiune sau iluzie este diferită calitativ de iubirea care poate fi găsită la nivelurile *persona*, *ego* sau *centaur*. La nivelul transpersonal, începem să iubim pe ceilalți nu pentru că ei ne iubesc, ne sprijină, ne oglindesc sau ne întrețin iluziile, ci pentru că ei *sunt* noi. Învățătura fundamentală a lui Hristos, spune Wilber, nu înseamnă „Iubește-ți aproapele așa cum te iubești pe tine însuți!“, ci „Iubește-ți aproapele ca Sine al tău!“ ; astfel că începi să te îngrijești de ceea ce te înconjoară și la acest nivel relația cu mediul înconjurător este aceeași cu relația ta cu propriul organism.

Orice persoană care începe să intuiască SINELE TRANSPERSONAL își va da seama că nu există decât *un singur Sine*, care ia toate formele exterioare. Sinele unic transcende mintea și trupul și realizează sinteza dezbrăcată de forme, sinteza pură. Sinele unic este, prin urmare, unul și același în toate ființele conștiente.

Evenimente științifice internaționale

I. CONFERINȚA ASOCIAȚIEI EUROPENE DE PSIHLOGIE TRANSPERSONALĂ

Iubirea - între triumf și patologie

3-5 sept.2004, Timișoara

Programul conferinței

Vineri, 3 Septembrie

Ora 9.00-9.30

Ceremonia de deschidere:

Tăcere și muzică: Gheorghe Iovu (România)

Cuvânt de întâmpinare din partea coordonatorului Conferinței: Anca Munteanu

Mesajul președintelui ETPA: Laura Boggio Gilot

Ora 9.30-13.30

Comunicare: *Abordarea integrală a vindecării patologiei iubirii*

Laura Boggio Gilot (Italia)

Prezentarea se bazează pe modelul integral propus de Ken Wilber, model ce integrează psihologia modernă și vechea înțelepciune din meditația tradițională.

Contrar psihologiei științifice, tradiția meditației consideră iubirea ca fiind esența Sinelui, a dimensiunii spirituale transpersonale și superconștiente a ființei umane, în timp ce nevoia, lipsa și patologia iubirii sunt considerate produse secundare ale identificării cu Eul narcisist și slăbiciunea intrinsecă.

După descrierea fenomenului anxietății în patologia iubirii, prezentarea subliniază originea bifactorială a acestei suferințe, ca o cauză adeseori întâlnită în dereglările ce survin în cadrul relațiilor de iubire din timpul copilăriei; o altă cauză se referă la separarea Eului de Sine, deci în slăbiciunea naturală a personalității separată de sursa spirituală.

Vindecarea necesită o integrare a practicii spirituale alături de o abordare psihodinamică urmând ca unele elemente să fie conturate.

Atelier: *Practica dinamică a conștientizării*

Ora 16.00-19.30

Comunicare: *Victoria inimii*

Atelier: *Cum să iubim și să fim iubiți*

Marc-Alain Descamps (Franța)

Marc-Alain Descamps, doctor în psihologie, profesor universitar la *Universitatea René Descartes, Paris V*, unde a predat cursurile de *psihopedagogie* și *psihologie socială*. Psihanalist titular și formator în tehnica visului lucid.

După călătoriile sale în țări din Asia, s-a specializat în probleme psihospirituale. Este inițiatorul *psihanalizei spirituale*, având contribuții importante în domeniul metapsihologiei. Este profesor de yoga și terapeut de formație transpersonală. A scris peste 20 de volume (ca autor sau coautor). Dintre acestea amintim: *Nuditatea și îmbrăcămintea* (1972); *Psihologia modei* (1979); *Dominarea viselor* (1983); *Inventarea corpului* (1986); *A trăi gol, psihologia naturismului* (1987); *Ce este transpersonalul* (1987); *Limbajul corpului* (1988); *Revoluția transpersonală asupra viselor* (1988); *Acest corp detestat și adorat* (1988); *Iubirea transpersonală* (1989); *Psihoterapiile transpersonale* (1990); *Mistică și transpersonal* (1991); *Educația transpersonală* (1995); *Visul lucid* (1999), etc.

Actualmente este președintele *Asociației Franceze de Transpersonal (AFT)* și membru în Consiliul Executiv al *Asociației Europene de Psihologie Transpersonală*.

Sâmbătă, 4 Septembrie

Ora 12.00-14.00

Atelier: *Deschiderea inimii spre ceilalți prin masajul picioarelor*

Lucien Alfille (Franța)

Acest atelier inițiază participanții într-o tehnică de masaj al picioarelor, ce rezonază asupra stărilor de conștiință, pentru a neutraliza stări de depresie și anxietate.

Metoda respectivă se întemeiază pe o bogată practică de vindecare, ce reunește mai mulți ani. Prin intermediul ei se experimentează, atât modificări de echilibru corporal, cât și un tonus psihic pozitiv.

Este un masaj energetic, de certă eficacitate, care se alimentează din starea de deschidere a inimii, pe care o provoacă participanților.

Ora 16.00-17.00

Comunicare: *Transpersonal și magic în iubire*

Ion Mânzat și Maria Tănase-Mânzat (vezi **Editorial**)

Ora 17.00-20.00

Atelier: *Experimentând respirația*

Manuel Garcia Barroso (Franța)

Prin intermediul hiperventilației, participanții traversează o stare modificată de conștiință, fapt ce le va permite să intre în contact cu diverse conținuturi inconștiente. Această tehnică șamanică a fost recuperată de Leonard Orr și Stanislav Grof. Participanții pot regăsi elemente din biografia personală, corespunzătoare conceptului de inconștient al lui Freud. Pot descoperi de asemenea câteva aspecte ale inconștientului jungian: figurile arhetipale. Conceptul de

inconștient al lui Grof include aspecte ale teoriei lui Freud și Jung, precum și amintiri ale experienței perinatale și reminescente din sursele lor cosmogenetice și spirituale.

Cel care respiră (breather), va fi întins pe saltea, iar alături de el se vor afla 1 sau 2 persoane care îl asistă (sitter) și care îl vor acompania de-a lungul acestei experiențe. Urmează apoi un moment de împărtășire a experienței cu grupul.

Persoanele care suferă de tulburări psihotice, tulburări bipolare, probleme respiratorii sau cardiace nu ar trebui să ia parte la acest atelier.

Duminică, 5 Septembrie

Ora 9.00-12.00

Comunicare: *Conștiința ca o sferă tetradimensională a luminii*

Victor Rodrigues (Portugalia)

Această comunicare prezintă un nou model al conștiinței, numit sferă tetradimensională de lumină. Se demonstrează că actualele modele reprezintă în mod inadecvat conștiința ca pe o realitate tridimensională, în timp ce ea este probabil o realitate tetradimensională sau chiar n-dimensională. Văzute din perspectiva a patru dimensiuni spațiale, fenomenele conștiinței vor fi abordate din punctul de vedere al fenomenologiei descriptive și al studiilor parapsihologice. Aceste fenomene pot include compasiunea, expansiunea calitativă și cantitativă a conștiinței, regresia spre viața anterioară, psihokinezia.

Ora 12.15-13.15

Comunicare: *Iubirea – un spațiu al sincronicității*

Anca Munteanu (România)

Ființa umană trăiește într-un dublu registru al realității: unul care se supune cauzalității și celălalt (cel transpersonal), care este regizat de sincronicitate. Comunicarea de față își focalizează atenția asupra modului în care sincronicitatea (coincidența semnificantă între o stare lăuntrică și un fapt exterior) se metabolizează în domeniul iubirii.

Analiza este concepută bifocal: prima secvență decupează identitatea sincronicității, în general, iar a doua secvență argumentează că iubirea este o ipostază existențială privilegiată în manifestarea evenimentelor sincronice.

În concluzie, fiind un fenomen transcausal, de sorginte arhetipală, sincronicitatea în iubire ne relevă, o dată în plus, parfumul de catedrală a vieții, demonstrându-ne că totul are un sens, inclusiv trecerea noastră în această lume.

II. CONFERINȚA EUROPEANĂ EUROTAS - 2005, Moscova, 23-26 iunie 2005

A șaptea conferință EUROTAS se va desfășura la Moscova, organizată de Asociația de Psihologie Transpersonală și Psihoterapie din Rusia. Conferința este sponsorizată de Asociația transpersonală europeană (EUROTAS) și de membrii săi din cele 18 țări europene. Acest program s-a inspirat din conferința EUROTAS (august, 2004) din Londra.

Conferința propune teme interesante, din punct de vedere profesional și social și este o oportunitate de a afla mai mult despre valorile tradiției transpersonale din Rusia, spiritualitate și cercetare.

Participanții la conferință sunt invitați dintre: psihoterapeuți, psihologi, medici, asistenți sociali, experți în alte domenii transpersonale.

Programul științific al conferinței include expuneri în plen prezentate de specialiști ruși și străini, sesiuni plenare și pe secții, discuții, mese rotunde, demonstrații și workshop-uri.

Partea culturală a programului include excursii în Moscova și orașe învecinate a „Inelului de aur al Rusiei“ și participarea la petrecerea „Sufletul Europei“.

Președinte al Conferinței: Prof.univ.dr.Vladimir Maikov, președintele Asociației de Psihologie și Psihoterapie Transpersonală (Rusia).

Email: vmaykov@mars.rags.ru;

<http://www.atpp.ru>; <http://www.transpersonal.ru>

Vor expune: prof.univ.dr.Vladimir Maykov (Rusia), Prof.dr.Wilfried Belschner (Germania), psihoterapeut dr.Bernadette Blin-Lery (Franța, președinta conferinței din 2006), psiholog Ovidiu Brazdău (România), prof.John Drew (Anglia), Agnes Furuedi (Ungaria), prof.dr.Olga Louchakova (S.U.A.), prof.dr.Vitor Rodrigues (Portugalia) și prof.Viktor Makarov (Rusia).

Președinte al Comitetului de organizare a Conferinței: Gennady Brevde

Email: psyche@gb4205.spb.edu

Centrul de explorare a visurilor

Începând cu luna martie 2003 în România a luat ființă „Centrul de explorare a visurilor“, un program al *Asociației Române de Psihologie Transpersonală* în colaborare cu *Centrul de explorare a visurilor* din Olanda.

În perioada 11-13 aprilie 2003 s-a organizat primul curs introductiv de explorare științifică a visului, susținut de dr. Strephon Kaplan Williams cu participarea unor renumiți psihologi din Olanda.

Dr. Strephon Kaplan Williams este cel mai renumit specialist contemporan în explorarea viselor.

*Noi apariții editoriale***STANISLAV GROF***Jocul cosmic (explorări ale frontierelor conștiinței umane)*

Editura Antet, 2004

S.Grof este pionerul cercetării stărilor modificate ale conștiinței, fondatorul psihologiei transpersonale. În această carte el ne dezvăluie legătura cosmică dintre naștere, sex și moarte. Trebuie să presupunem existența unei inteligențe cosmice superioare, responsabilă pentru crearea și evoluția cosmosului!

Iată ce ne spune însuși autorul: „Această carte este o tentativă de a rezuma concluziile filosofice și spirituale ale călătoriei mele transpersonale și profesionale de patruzeci de ani care a implicat explorarea frontierelor necartografiate ale conștiinței. A fost un pelerinaj complex, dificil și provocator...”

Stanislav Grof conduce Programul de Instruire Transpersonală Grof și predă la Institutul de Studii Integrale din California.

KEN WILBER*Fără granițe. Abordări orientale și occidentale ale dezvoltării personale*

Editura Elena Francisc Publ., 2005

Ken Wilber este un remarcabil savant supranumit „Einstein al conștiinței“. În această carte este prezentat un original *spectru al conștiinței* cu psihoterapiile corespondente fiecărei benzi spectrale. Cartea este un ghid, pe înțelesul tuturor, al unor teorii și concepții transpersonale și terapii extrase atât din izvoare occidentale cât și orientale, de la psihanaliză la zen, de la existențialism la tantra. Este o caldă pledoarie pentru prezentul etern care se opune prezentului trecător. James Fadiman, președintele Asociației Americane de Psihologie Transpersonală, remarca: „Cea mai clară, detaliată și inteligentă lucrare despre conștiință de la William James încoace“.

CARL GUSTAV JUNG*Psihogeneza bolilor spiritului (Opere complete, 3)*

Editura TREI, 2005

Prof.dr.Vasile Dem.Zamfirescu, coordonatorul colecției „Biblioteca de psihanaliză“ apreciază: „Așa cum S.Freud a demonstrat că nevrozele sunt tulburări funcționale, Jung se străduiește să ne convingă că psihozele nu sunt expresii ale îmbolnăvirii creierului, ci manifestări ale conținuturilor inconștiente, polemizând cu psihiatria materialistă. Boala spiritului, cum numește Jung psihoza, nu trebuie echivalată cu boala creierului. Astfel, psihoza este o stare a spiritului în care elementele mai înainte inconștiente au luat locul realității. Psihogeneza psihozelor deschide posibilitatea tratării lor prin mijloace psihiatrice situându-se astfel în avangarda abordării schizofreniei pe calea psihoterapiei“.

DANIEL GOLEMAN

Emoțiile distructive (dialog științific cu Dalai Lama)

Editura Curtea Veche, 2005

Cartea relatează un dialog științific deschis între știința experimentală și spiritualitatea lamaistă, între specialiști de renume, care studiază creierul și psihologia omului, și gândirea budistă care a explorat lumea interioară timp de milenii cu o extraordinară rigoare și înțelepciune.

Este fascinant dialogul dintre Dalai Lama al XIV-lea și savanți reputați ca Richard J. Davidson, Paul Ekman, Owen Flanagan, Jeanne Tsai, Francisco J. Varela, B. Allan Wallace, ș.a.

Pentru a ajunge la virusul emoțiilor distructive trebuie să începem prin a ne imuniza împotriva haosului interior al proceselor afective malefice. În carte găsiți câteva soluții pentru atingerea echilibrului interior și a seninătății.

D.W. WINNICOTT

Susținere și interpretare. Fragment de analiză (Opere, 5)

Editura TREI, 2005

Cazul prezentat în această carte atestă atenția terapeutică acordată unui profesionist extrem de talentat care a suferit o prăbușire psihotică însoțită de depresie acută și care, prin analiză și tratament, a fost ajutat treptat să își revină. Sunt demne de remarcat: aptitudinea doctorului Winnicott de a ajuta pacientul printr-o interpretare atentă; capacitatea sa de a amplifica funcțiile sexuale și funcțiile Eului la pacient; recunoașterea valorii tăcerii, ca un mod de a arăta încredere și de a nu distruge prin intruziune; capacitatea sa de a recunoaște paradoxul că comunicarea verbală poate fi plină de sens, dar și o negare a realității psihice interne; și, nu în ultimul rând, intuiția sa ascuțită despre momentul când analiza trebuie să se încheie.

DAVID SERVAN-SCHREIBER

Vindecă stresul, anxietatea și depresia fără medicamente și fără psihanaliză

Editura Elena Francisc Publ., 2004

Autorul reunește în această carte perspective și informații de o importanță vitală pentru bunăstarea fiecăruia din noi. Cartea este scrisă de un psihiatru de formație tradițională care îndrăznește să gândească netradițional și ne oferă alternativa care funcționează și, prin aceasta, oferă speranță. Cartea este un mănunchi fascinant de abordări neconvenționale în tratarea creierului emoțional și a minții. Se fac interesante referiri la armonizare printr-o relație intimă între inimă și creier.

JEAN-LOUIS SERVAN-SCHREIBER

Noua artă a timpului împotriva stresului

Editura Elena Francisc Publ., 2004

Viață mai lungă, program de muncă mai scurt: astfel se prezintă timpul noului secol. Dacă timpul nostru liber e din ce în ce mai generos, cum se face că ne plângem tot mai mult de stres? Ședințe, drumuri, servicii, întâlniri, somn, telefoane, mâncare, sport, cumpărături, aventuri amoroase, ziare de citit, rapoarte de scris...Unii clachează, alții se organizează. Cei mai mulți dintre noi au probleme cu timpul și nu știu că boala e tratabilă.

IOLANDA MITROFAN

Terapia unificării. Abordare holistică a dezvoltării și a transformării umane

Editura SPER, 2004

Autoarea reface contactul Ego-Sine prin intermediul puterii transformative a meditației și a limbajelor creative, de tip simbolic, artistic sau corporal.

Terapia unificării produce reconectări benefice cu Sinele, recentrări în Prezent care pot să retrezească în ființa umană resorturile autotransformative.

Dramaterapia pe care o propune lucrarea este o Practică Spirituală în Cotidian, care pendulând între polarități, unifică Realul cu Virtualul sau Realul Tangibil din Axa Timpului cu Realul Intangibil din afara Axei Timpului. Ea aspiră a fi metodă de cunoaștere psihologică, o psihoterapie holistică dinamică și o practică spirituală în grup, fiind în interiorul câmpului terapiilor transpersonale.

ANCA MUNTEANU

Psihologia vârstelor adulte și ale senectuții

Editura Eurobit, 2004

Fiecare om are o istorie și traversează mai multe anotimpuri. Pe măsură ce trec anii, avem șansa să devenim mai mult noi înșine. În plus, fiecare vârstă are nu numai culoarea ei inconfundabilă, dar și frumusețea sa unică, pe care este păcat să o ratăm. Debutul etapei noastre adulte poate inaugura o autentică deschidere aurorală. Cât despre senectute, ea ne așteaptă la răscruce cu fructul rar, dar atât de subtil parfumat al înțelepciunii. E un dar târzielnic care se obține cu trudă.

PAVEL T. PETROMAN

Afirmarea psihologiei (Direcții și orientări în cadrul psihologiei explicite)

Editura Eurostampa, 2004

Lucrarea reliefează istoria psihologiei ca știință autonomă. Psihopatologia, psihanaliza, gestaltismul și behaviorismul au fost cele dintâi paradigme. Acestea le-au urmat psihologia umanistă, transpersonală, cognitivă, transculturală, deopotrivă evoluționistă, ecologică, sinergetică, etc. Care au marcat și au impus marea psihologie a omului. Universitarul timișorean analizează cu acuratețe cele mai importante curente și școli contemporane fără a omite psihologia românească.

TUDORA SIMA

Fenomene psihosociale contemporane

Editura Victor, 2004

Cartea abordează o gamă largă de probleme socioumane dintr-o perspectivă interdisciplinară: psihologică, sociologică, juridică, militară, comunicațională, etc. Axul unificator îl constituie entitatea socioumană. Umanul se metamorfozează în justiția socială. Mai apoi, dimensiunea socioumană, în decadența ei, devine corupția. Într-o altă ipostază, umanul este transpus pe tărâmul războiului psihologic. În cele din urmă, esența umanului devine mesaj, știre, informație, comunicare. Lucrarea este deosebit de utilă atât pentru studenți și cadre didactice, cât și pentru cercetătorii din domeniul științelor omului.

TUDORA SIMA

Elemente de personologie

Editura Victor, 2004

Cartea este o caldă pledoarie pentru o „nouă alianță“ între om și natură, între biologic și cultural, între individual și social, între personal și transpersonal. Autoarea tratează personalitatea ca pe un întreg multidimensional, care rezultă din interacțiuni multiple și dinamice. Sunt analizate trăsăturile și factorii personalității, sunt reliefate dimensiunile umanului din varii unghiuri teoretice și metodologice.

NICOLAE MITROFAN ȘI LAURENȚIU MITROFAN

Testarea psihologică. Inteligența și aptitudinile

Editura Polirom, 2005

Frecvențele utilizării neadecvate ale bateriilor de teste psihologice fac absolut necesară prezenta sinteză, documentată și concisă, realizată în spiritul respectării stricte a normelor deontologice. Detalierea celor mai uzuale teste răspunde unei nevoi reale cu care se confruntă psihologii. Transpunerile practice sunt dintre cele mai variate, fiind de interes pentru conducătorii diverselor instituții, asistenții sociali, personalul medical, cadrele militare, specialiștii în resursele umane, dar și pentru părinți sau orice persoană motivată în cunoașterea propriului nivel de dezvoltare.

TRAIAN D. STĂNCIULESCU

Introducere în filosofia creației umane

Editura Junimea, 2005 (Ediția a 2-a)

Mesajul universitarului ieșean este rezumat prin parafrizarea unei cunoscute sentințe a lui Andre Malraux: „Secolul XXI va fi creativ sau nu va fi deloc!“ Sub semnul acestei previziuni autorul își construiește pledoaria pentru o „filosofie a creației umane“, cercetând într-o manieră originală, integratoare, principalele dimensiuni ale demersului creator. *Cine și pentru cine, cum și cu ce rezultat, când și în ce scop creează?*, iată întrebările cărora filosofic li se răspunde, pentru a se putea modela acea optimă situație de „comunicare creatoare“ pe care viitorul deja o așteaptă de la prezent.

TRAIAN D. STĂNCIULESCU
Miturile creației (lecturi semiotice)
Editura Performantica, 2005 (Ediția a 2-a)

Iată cum apreciază cartea acad. Romulus Vulcănescu: „Lectura semiotică a miturilor creației cosmice pe care o propune Traian D. Stănciulescu transpune intuițiile despre lume ale omului arhaic în universul cunoașterii raționale a omului modern, argumentând într-o manieră originală teza unității și continuității spiritului uman din toate timpurile și locurile“.

IONEL MOHÎRȚĂ
Calea Sufletului. O incursiune în realitatea profundă
Editura Psyche, 2005

Cartea este o provocare, o încurajare, o perspectivă, un îndemn de a bate la porțile Absolutului. Se pătrunde într-un univers în care spiritul și substanța formează un tot continuu.

Autorul ne prezintă o fizică cuantică a conștiinței, pornind de la cercetări de ultimă oră asupra conexiunilor dintre realitatea profundă și suflet, asupra *solitonilor* ca semnale ale coerenței în dinamica sufletului și reușește să elaboreze o teorie, de natură cuantică, a *pulsațiilor conștiente sonoluminiscente*, o teorie bine articulată în câmpurile tematice ale psihologiei cuantice, ale psihologiei consonantiste și ale psihologiei sinergetice, având un pronunțat accent de originalitate. În conformitate cu această teorie, psihicul este o rezonanță a pulsionilor sonoluminiscente. Ideea centrală a teoriei, care străbate ca un fir roșu țesătura conceptuală a întregii cărți, este posibila reprezentare a sufletului omenesc ca un rezultat al cuplajelor dintre modelele de lumină și sunet.

În curs de apariție

ION MÂNZAT și MARIA TĂNASE-MÂNZAT
Psihologia tăcerii. Liturghiile silențioase ale Sinelui
Editura Psyche

Editura Psyche pregătește o carte originală și tulburătoare: PSIHLOGIA TĂCERII. *Liturghiile silențioase ale Sinelui* de Ion Mânzat și Maria Tănase-Mânzat.

Perioada de gestație a acestei cărți neconvenționale a fost de 9 ani.

Cartea prezintă o cercetare psihologică cu șapte coordonate: 1) tăcerea mistică; 2) tăcerea psihanalistului; 3) comunicarea neverbală și tăcerea ca doliu al limbajului; 4) tăcerea în tradiția orientală (concentrare și meditație); 5) tăcerea în artă: literatură, muzică, sculptură, etc.; 6) regăsirea Sinelui prin tăcere; 7) psihoterapie prin tăcere.

„Liturghiile silențioase ale Sinelui“ pot fi auzite de oamenii cu inima deschisă spre iubire și cu mintea trează, însetată de transcendere. Tăcerea restaurează unitatea pierdută a Sinelui întrucât meditația și reculegerea în tăcere sunt căile de reîntoarcere la Sine.

Autorii ne amintesc ceea ce a rostit Sfântul Isaac Sirul (sec.VII): „Tăcerea este taina veacului viitor. Iar cuvintele sunt unealta acestei lumi“. Tăcerea este rădăcina rostirii.

LAURENCE DEMAIRÉ

De unde vii, Victoria?

Un consilier familial și 15.000 de mărturii despre avort

Editura Psyche

De ce să spui „E rău“ în loc să spui „Mi-e rău?“ . La opt ani după apariția în Franța a cărții, Laurence Demairé consideră această frază ca fiind esențială pentru mărturia ei. Consilier familial timp de 16 ani alături de femeile care avortau, după aproximativ 15.000 de cazuri asistate, autoarea a simțit nevoia de a înțelege de ce femeile franceze continuă să avorteze în aceeași proporție ca în urmă cu 50 de ani, adică cu mult înainte de apariția legii Veil care autoriza avorturile (1975) și cu mult înainte de apariția noile metode contraceptive.

Nu vom găsi în această carte argumente în plus la interminabila polemică asupra avorturilor. În trecut femeile sufereau și mureau. Astăzi, după legalizarea avorturilor, ele continuă să sufere, însă în adâncul sufletului lor. Aceasta este realitatea de la care pornește autoarea. Mesajul este mult mai profund: a asculta cu sufletul mărturiile a câtorva mii de femei, înseamnă a întreba cuvântul, tăcerea, îndoiala, dualitatea dureroasă a unui demers care nu a fost niciodată simplu.

MARTIN TAMCKE

O perspectivă occidentală a spiritualității românești

Mărturia unui protestant

Editura Psyche

Lucrarea profesorului Martin Tamcke (Universitatea din Göttingen) este o mărturisire a unei neliniști personale, din partea unui protestant, care nu scrie doar sub influența unui *mysterium tremendum* de o clipă, ci care s-a ocupat și se ocupă în întreaga sa viață de direcția și învățătura ortodoxă. Ideile mărturisite aici sunt forme pe care autorul le-a trecut prin inima sa și de multe ori nu le-a considerat depășite chiar pentru modul său contemporan de înțelegere și percepere generală a teologiei. Cititorul ortodox, și nu numai, cărui cele relatate în cartea de față îi sunt familiare trebuie să înțeleagă că autorul nu-și propune a aduce ceva nou pe o piață publicistică în care teme precum icoana, Părinții pustiei, rugăciunea inimii etc. sunt în elementul lor, ci își propune să transmită aceleași cunoștințe omului occidental care are o cultură destul de diferită din punct de vedere teologic. În același timp, nu putem spune că nu vom afla lucruri noi prin lectura acestei lucrări, însă, ceea ce este mai interesant este modul în care un teolog protestant contemporan pătrunde și înțelege aceste teme atât de dragi ortodoxiei.

ISSN: 1583-3348

Acest Jurnal se distribuie gratuit